

LAUKAAN KUNNAN KOTOUTUMISOHJELMA 2024

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Maahanmuuttoon liittyviä käsitteitä.....	3
3. Maahanmuuttajat Laukaassa	5
4. Kotoutumisen edistäminen Laukaassa	6
4.1. Etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäiseminen	6
5. Poliisin palvelut ja oleskeluluvat.....	7
5.1. Oleskeluluvan myöntäminen	7
5.2. Työperusteisten maahanmuuttajien oleskeluluvat	7
5.3. Poliisin palvelut lupa-asioissa	7
5.4. Digi- ja viestintävirasto	8
6. Maahanmuuttajien alkukartoitus ja -ohjaus sekä henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman laatiminen.	9
7. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen Laukaassa	10
7.1. Tulkkipalvelut	10
8. Työ- ja elinkeinohallinnon sekä työllisyyden kuntakokeilun palvelut	11
8.1 Työllisyyden kuntakokeilu	11
8.2. Asiointi työllisyyden kuntakokeilussa	12
8.3. Oikeus kotoutumissuunnitelmaan	12
9. Kelan palvelut	14
9.1. Sosiaaliturva	14
9.2. Kelan etuudet ja saamisen edellytykset	15
9.3. Lisätietoja Kelasta	15
10. Sosiaali- ja terveyspalvelut	17
10.1. Sosiaalipalvelut	17
10.2. Toimeentulotuki	17
10.3. Lastensuojelu	17
10.4. Vammaispalvelut	18
10.5. Ikääntyneiden palvelut	18
10.6. Terveyspalvelut	18
10.7. Mielenveys- ja päihdepalvelut	18
11. Kasvatus ja koulutuspalvelut	20

11.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus	20
11.2. Esiopetus	21
11.3. Perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetus	21
11.4. Aamu- ja iltapäivätoiminta	22
11.5. Toisen asteen koulutus	23
11.6. Oppisopimuskoulutus	23
11.7. Kansalaisopistot	24
11.8. Hyvinvointi- ja perhekeskus	24
12. Asuminen	25
13. Vapaa-ajan palvelut	26
13.1.Liikuntapalvelut	26
13.2.Nuorisopalvelut	26
13.2. Kulttuuripalvelut	27
13.3. Kirjastopalvelut	27
13.3. Vattipaja - työpajatoiminta	27
14. Seurakunnan palvelut.....	28
15. Vapaaehtois- ja järjestötoiminta	29
15.1. Punainen risti	29
15.2. Vapaa-ajan yhdistykset ja järjestöt	30
16. Vastaanoton kustannusten korvaaminen kunnalle.....	31
17. Tiedottaminen	32
18. Toimenpiteet kotoutumisen edistämässä	33
19. Kotoutumisohjelman seuranta ja päivitys.....	33

1. Johdanto

Laki kotoutumisen edistämisestä velvoittaa, että kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotoutumishjelma kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi kunnassa. Laukaan kunnan kotoutumishjelma sisältää kunnan eri palveluiden, Keski-Suomen hyvinvointialueen sekä muiden yhteistyötahojen palvelukuvaukset kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton näkökulmasta. Ohjelma sisältää myös toimenpiteet siitä, miten kotoutumista ja monikulttuurisuutta kunnan alueella edistetään ja seurataan.

Kotoutumishjelmaa on päivitettävä vähintään kerran neljässä vuodessa. Valtio korvaa kunnille kotoutumislain mukaisesti vastaanotosta aiheutuvia kustannuksia. Korvausten saamisen edellytyksenä on, että kunnassa on ajantasainen kotoutumishjelma ja sopimus ELY-keskuksen kanssa. Laukaan kunnan edellinen kotoutumishjelma on tehty vuosille 2020-2023. Tämä päivitetty ohjelma on tehty vain tulevaa vuotta 2024 varten, koska vuonna 2025 voimaan tulevan kotoutumislakiuudistuksen myötä myös kuntien kotoutumishjelman sisältö tulee muuttumaan. Päivitetyssä ohjelmassa on huomioitu erityisesti hyvinvointialueiden toiminnan aloittaminen 1.1.2023 ja siihen liittyvät palveluiden yhteystietomuutokset. Lisäksi keväällä 2022 alkanut Ukrainan sota on vaikuttanut Laukaassa maahanmuuttajien määrään.

Laki kotoutumisen edistämisestä (1386/2010) tuli voimaan 1.9.2011. Lain tarkoituksena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista, tasa-arvoa ja valinnanvapautta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Lain mukaan kaikki Suomeen muuttavat henkilöt saavat perustietoa yhteiskunnasta ja ohjausta palveluista saadessaan oleskeluluvan tai rekisteröidessään oleskeluoikeutensa. Kuntien maahanmuuttotyön osalta tämä tarkoittaa, että kunnilla on velvollisuus huomioida kaikki eri syistä Suomeen muuttavat henkilöt ja täten kaikkien maahan asettuvien kotoutumista tulee edistää. Kunnan ja muiden paikallisten viranomaisten vastuulla on edistää alueellaan kansainvälisyyttä, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Kotoutumislain veloitteet alkavat, kun henkilö on saanut oleskeluluvan ja hänelle rekisteröidään ensimmäinen kotikunta väestörekisteriin. Kunta tekee ELY-keskuksen kanssa monivuotisen sopimuksen pakolaistaustaisen tai suojelun perusteella oleskeluluvan saaneiden henkilöiden kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä (KoTol 41 §).

Erityisesti alkuvaiheen ohjaukseen on panostettava ja on huolehdittava siitä, että kunnan palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Laissa säädetään kotoutumisen alkuvaiheen palveluista, kuten kaikille annettavasta perustiedosta ja ohjauksesta. Maahanmuuttajan on tärkeää saada tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista sekä tietoa kotoutumista edistävästä palveluista. Yksilölliseen kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät kielitaidon oppimista ja muiden yhteiskunnassa ja työllistymisessä tarvittavien taitojen oppimista. Lisäksi kotoutumiseen liittyy mm. asuminen, oikeus koulutukseen ja sosiaali- ja terveyspalveluihin, vapaa-ajan toiminta sekä osallisuus. Laissa kiinnitetään huomiota myös haavoittuvien ryhmien syrjäytymisen ehkäisemiseen. Haavoittuviin ryhmiin kuuluvat muun muassa vammaiset, vanhuksat ja vaikeassa tilanteessa elävät naiset ja lapset.

Laukaan kunnan kotoutumishjelma huomioi kotoutumislain mukaiset asiat ja sen sisältö peilaa Laukaan kuntastrategiaan, mikä ulottuu vuodelle 2030 asti. Sen kolme keskeistä toimintaa ohjaavaa periaatetta ovat pidemmälle, positiivisesti ja palvelen. Laukaan kunta tekee vastuullisia ja kestäviä päätöksiä kuntalaisten hyvinvoinnin eteen kannustavasti ja haasteita ratkotaan rakentavasti. Palveluiden kehittämisessä huomioidaan myös maahanmuuttajat. Kunnan strategian mukaisesti tavoitteena on rakentaa kunnan asukkaille parasta mahdollista arkea taustasta riippumatta.

2. Maahanmuuttoon liittyviä käsitteitä

Kotoutumisella tarkoitetaan lain mukaan maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä tavoitteena osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla omaa kieltään ja kulttuuriaan säilyttäen. Laki korostaa maahanmuuttajan aktiivisuutta hänen omassa kotoutumisprosessissaan. Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttajat voisivat osallistua suomalaisen yhteiskunnan toimintaan kuten muutkin maassa asuvat.

Kotouttamisella tarkoitetaan viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä ja tukevia toimenpiteitä, voimavaroja ja palveluja sekä maahanmuuttajien tarpeiden huomioonottamista muita yhteiskunnan palveluja ja toimenpiteitä suunniteltaessa ja järjestettäessä. Laissa määritellään kunnan ja muiden toimijoiden velvollisuudet maahanmuutto- ja kotouttamisasiossa. Suomen kielen oppiminen on yksi kotoutumisen keskeinen edellytys. Työikäisten maahanmuuttajien kohdalla tavoitteena on pääsy työelämään ja saada tulijoiden osaaminen ja koulutus suomalaisen yhteiskunnan käyttöön.

Kunnan kotoutumishjelma on laadittava kotoutumisen edistämiseksi ja monialaisen yhteistyön vahvistamiseksi. Kotoutumishjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja sitä tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen, työ- ja elinkeinotoimiston, Kansaneläkelaitoksen ja muiden tarpeellisten alueella toimivien viranomaisten on kunnan aloitteesta osallistuttava oman toimialansa osalta ohjelman laadintaan, toteutukseen ja toimeenpanon seurantaan.

Kotoutumissuunnitelma. Kotoutumissuunnitelmalla tarkoitetaan maahanmuuttajan yksilöllistä suunnitelmaa toimenpiteistä ja palveluista, jotka edistävät ja tukevat hänen mahdollisuuksiaan hankkia riittävä suomen kielen taito sekä muita yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja. Tavoitteena on myös edistää maahanmuuttajan mahdollisuuksia osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan.

Lainsäädäntö määrittelee eri tahojen vastuut kotouttamistoimissa. Valtakunnallisella tasolla kotouttamisasiat ovat sisäministeriön vastuulla, alueellista vastuuta on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla (ELY - keskuskeskukset). Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta.

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan maahan pysyvästi muuttanutta henkilöä riippumatta hänen muuttosyystään. Maahanmuuttajan muuttomotiivina voi olla esimerkiksi työ, Suomessa asuva tai suomalainen perheenjäsen tai pakolaisuus.

Monikulttuurinen, monietninen Monikulttuurisuudella tarkoitetaan maassa asuvien ihmisten taustojen ja eri kulttuuristen tapojen ja ymmärryksen huomioonottamista ja tasa-arvoa. Etnisyudessa on kyse yksilön ja ryhmän tavasta jäsentää itseään suhteessa toisiinsa. Etnisyys on sidoksissa tilanteisiin ja muuttuu ajan myötä. Monikulttuurisuuden rinnalla käytetään käsitteitä monietninen ja monikansallinen. Monietninen painottaa eri etnisten ryhmien ja eri kulttuuriryhmien muodostamaa yhteiskuntaa. Monikansallinen painottaa yhteiskunnan koostumista eri kansallisuutta olevista henkilöistä.

Pakolainen Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen takia (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi tai humanitaarisista syistä.

Paluumuuttaja Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa takaisin Suomeen: esimerkkinä ruotsinsuomalaiset, Viron ja entisen Neuvostoliiton suomalaiset.

Siirtolainen Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.

Tilapäinen suojelu Tilapäistä suojelua voidaan antaa kansainvälisen suojelun tarpeessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka turvallinen paluu kotimaahansa tai pysyvään asuinmaahansa ei ole mahdollinen sen vuoksi, että maasta tai sen lähialueilta on tapahtunut ihmisten joukkopako aseellisen selkkauksen tai muun väkivaltatilanteen taikka ympäristökatastrofin vuoksi. Tilapäisen suojelun antaminen edellyttää, että suojelun tarve voidaan arvioida lyhytaikaiseksi.

Turvapaikanhakija Henkilö, joka hakee suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta valtiosta. Turvapaikanhakija saa pakolaisaseman, jos hänelle annetaan turvapaikka.

3. Maahanmuuttajat Laukaassa

Maahanmuuttajien määrä on kasvanut Suomessa huomattavasti 2000-luvulla. Vuoden 2021 lopussa Suomessa asui lähes 300 000 ulkomaan kansalaista ja vajaa 470 000 ulkomaalaistaustaista henkilöä. Turvapaikanhakijamäärät Suomessa ovat 2000-luvulla vuosittain vaihdelleet noin 1 500 ja 6 000 hakijan välillä. Vuonna 2015 Suomeen saapui pakolaiskriisin seurauksena ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, yhteensä 32 476 henkilöä. Helmikuussa 2022 alkaneen Ukrainan sodan seurauksena Ukrainasta on paennut miljoonia ihmisiä. Euroopan unioni on aktivoinut tilapäisen suojelun direktiivin 4.3.2022. Tilapäisen suojelun perusteella myönnettävän oleskeluluvan tarkoituksena on tarjota apua sotaa pakeneville ihmisille.

Laukaaseen perustettiin vastaanottokeskus elokuussa 2022 tilapäistä suojelua saavia sekä turvapaikanhakijoita varten. Sen operaattorina toimii Hemcare Oy. Laukaan vastaanottokeskuksen vastaanotokapasiteetti on 230 henkilöä ja asiakkaita on ollut syksystä 2022 lähtien useita satoja.

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2022 lopussa Laukaassa oli 18 871 asukasta, joista ulkomaalaistaustaisia 287 hlöä ja vieraskielisten osuus on ollut 1,5%. Vuonna 2021 ulkomaalaistaustaisia oli 276 henkilöä ja vieraskielisten osuus 1,4%. Pääosa ulkomaalaistaustaisista ja vieraskielisistä muuttaa kuntaan itsenäisesti, jolloin kunta toimii kotoutumisen edistämisessä ohjelmassa esitettyjen palvelukuvausten mukaisesti.

Ely-keskus pyytää kuntia vahvistamaan kuntapaikkojen määrät vuosittain oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille, kiintiöpakolaisille ja kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville. Kun kunta tarjoaa kuntapaikan, se sitoutuu velvoitteisiin, johon kuuluu mm. maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen, ohjaus ja neuvonta sekä asunnon osoittaminen kunnasta. Kuntapaikat on suunnattu haavoittuvassa asemassa ja syrjäytymisuhan alla oleville.

Laukaan kunnanvaltuusto on päättänyt, että Laukaan kunta varaa vuodelle 2024 maahanmuuttajien kuntapaikkoja seuraavasti:

1. Laukaan kunta varaa myönteisen oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille 15 kuntapaikkaa, varaus tehdään ensisijaisesti perheille.
2. Kiintiöpakolaisille ei varata kuntapaikkoja.
3. Kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville varataan 10 kuntapaikkaa vuonna 2024.

4. Kotoutumisen edistäminen Laukaassa

Kotoutuminen on maahanmuuttajan yksilöllinen prosessi, joka tapahtuu vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa. Kotoutumisen edetessä maahanmuuttajat saavat tarvitsemansa valmiudet toimia yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä. Samalla vastaanottava kunta kehittyy väestön monimuotoistuesssa. Tämä on kaksisuuntainen vuorovaikutuksellinen prosessi ja edellyttää molemminpuolista sitoutumista sekä maahanmuuttajalta itseltään, että vastaanottavalta kunnalta. Kunnan palveluissa on huomioitava maahanmuuttajat ja vahvistettava moniammatillista yhteistyötä kotoutumisen edistämiseksi.

Kotoutumishjelma toteuttaa Laukaan kuntastrategiaa kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton näkökulmasta. Kuntalaisille suunnattuja palveluita tehdään myös maahanmuuttajille helposti saataviksi kehittämällä moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden välillä sekä suuntaamalla viestintää oikein maahanmuuttajille, kuntalaisille sekä palveluista vastaaville toimijoille ja viranomaisille. Ohjelmassa on kuvattu kunnan, Keski-Suomen hyvinvointialueen, poliisin, Kelan, työllisyyden kuntakokeilun sekä muiden yhteistyötahojen palveluita maahanmuuttajien ja kotoutumisen edistämisen näkökulmasta ja ohjelmaa on valmisteltu monialaisessa kotoutumisen työryhmässä, johon kuuluu eri palvelualueiden edustajia.

4.1. Etnisen tasa-arvon ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen sekä syrjinnän ehkäiseminen

Laukaan kunnan kotoutumishjelmassa huomioitu yhdenvertaisuuslain (21/2004) vaatimukset. Kunnassa sitoudutaan edistämään ja turvaamaan yhdenvertaisuuslain toteutumista. Tavoitteena on tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeussuojaa sellaisissa syrjintätilanteissa, jotka kuuluvat yhdenvertaisuuslain soveltamisalaan niin julkisessa kuin yksityisessäkin toiminnassa.

Maahanmuutto Suomeen on viime vuosina monipuolistunut ja lisääntynyt ja se näkyy myös Laukaan kunnassa. On tärkeää, että kunnalla on valmius edistää eri tilanteista maahan tulleiden kotoutumista. Maahanmuuttajaväestön tarpeet huomioidaan julkisia palveluja järjestettäessä ja maahanmuuttajille tarjotaan kotoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä palveluja. Virallisten toimenpiteiden lisäksi kotoutumista edistetään arkipäivän tilanteissa ja lähiyhteisöissä, kuten päiväkodeissa, kouluissa, harrastustoiminnassa ja työpaikoilla.

Hyvät etniset suhteet edistävät maahanmuuttajien kotoutumista ja yhteiskunnallista yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhdenvertaisuus ja maahanmuuttajat yhteiskunnan jäseniksi toivottava asenneilmapiiri ovat onnistuneen kotoutumisen edellytyksiä. Onnistuneen kotouttamisen takaamiseksi on tärkeää, että kunta on valmistautunut maahanmuuttoon etukäteen mahdollisimman hyvin ja palvelut on suunniteltu myös maahanmuuttajille soveltuviksi.

5. Poliisin palvelut ja oleskeluluvat

5.1. Oleskeluluvan myöntäminen

Henkilö, joka muuttaa Suomeen ja aikoo olla yli kolme kuukautta, tarvitsee yleensä oleskeluluvan. Pohjoismaiden kansalainen voi tulla vapaasti Suomeen ja oleskella ilman oleskelulupaa tai työntekijän oleskelulupaa. EU- tai ETA-maan kansalainen voi oleskella, tehdä työtä, harjoittaa ammattia tai opiskella Suomessa kolme kuukautta ilman erityisiä viranomaisen toimenpiteitä EU:n ulkopuolelta tulevat tarvitsevat oleskelu- tai työluvan. Oleskeluoikeus näkyy passissa merkinnällä A= jatkuva, B= tilapäinen tai P= pysyvä. Pysyvän oleskeluluvan ulkomaalainen voi saada, kun hän on oleskellut Suomessa neljä vuotta jatkuvalla oleskeluluvalla ja täyttää muut oleskelulupaan kuuluvat edellytykset.

Turvapaikkaprosessin kautta ilman huoltajaa maahan saapuvat alaikäiset turvapaikanhakijat asuvat alaikäisille tarkoitetuissa ryhmäkodeissa tai tukiasunnoissa. Perheryhmäkotien toimintaa ohjaavat ja koordinoivat ELY-keskukset ja ryhmäkotien tai tukiasumisyksiköiden Maahanmuuttovirasto. Lähin alaikäisille turvapaikanhakijoille tarkoitettu ryhmäkoti on Jyväskylässä. Alaikäinen turvapaikanhakija tai oleskeluluvan saanut voi asua myös yksityismajoituksessa ja olla vain kirjoilla vastaanottokeskuksessa. Ilman huoltajaa maassa olevalle alaikäiselle määrätään käräjäoikeudessa edustaja. Edustajan tehtävä on valvoa lapsen etua turvapaikkaprosessin aikana sekä muissa hänen henkilöään ja varallisuuttaan koskeissa juridisissa asioissa.

5.2. Työperusteisten maahanmuuttajien oleskeluluvat

Työntekijän oleskelulupa on ulkomaalaiselle ansiotyötä varten myönnettävä oleskelulupa, joka myönnetään kaksivaiheisessa menettelyssä siten, että työ- ja elinkeinotoimisto tekee asiassa osapäätöksen ennen maahanmuuttoviraston tai poliisilaitoksen päätöstä (Ulkomaalaislaki 3 §, 30.12.2013/1218). Työntekijän oleskelulupa oikeuttaa työskentelemään yhdellä tai useammalla ammattialalla. Erityisestä syystä työntekijän oleskelulupa voidaan rajata koskemaan työtä yhdellä tai useammalla ammattialalla tietyn työnantajan palveluksessa. Muun kuin EU:n tai sopimusvaltion kansalaisella on oltava työntekoon työntekijän oleskelulupa.

Työntekijän oleskelulupa -järjestelmän tarkoituksena on tukea työvoiman saatavuutta suunnitelmallisesta, nopeasti ja joustavasti ottaen huomioon työnantajien ja ulkomaalaisten työntekijöiden oikeusturva sekä työmarkkinoilla jo olevan työvoiman mahdollisuus työllistyä (Ulkomaalaislaki 70 §, 1218/2013).

5.3. Poliisin palvelut lupa-asioissa

Sisä-Suomen poliisilaitoksella lupapalveluja tarjotaan Jyväskylän poliisiasemalla os. Urhonkatu 2, 40100 Jyväskylä. Maahanmuuttajataustaiset henkilöt hakevat poliisilta useimmiten henkilökorttia tai ajokorttia. Ulkoasiainministeriö myöntää Suomeen viisumin, mutta Poliisi voi jatkaa viisumin voimassaoloaikaa ja/tai sallitun oleskelun kestoa, mikäli viisuminhaltija voi osoittaa, että jäsenvaltioiden alueelta lähteminen ei ole ylivoimaisen esteen vuoksi tai humanitäärisistä syistä mahdollista ennen myönnetyn viisumin voimassaoloajan ja/tai sallitun oleskelun keston päättymistä.

5.4. Digi- ja viestintävirasto

Maahanmuuttajalle rekisteröidään kotikunta Suomessa, jos henkilön on tarkoitus jäädä Suomeen ja hänellä on vähintään yhden vuoden oleskelulupa, mikäli se vaaditaan. Rekisteröinti tehdään maistraatissa (Hannikaisenkatu 47 c, 3krs, 40100 Jyväskylä) ja tällöin maahanmuuttaja saa suomalaisen henkilötunnuksen. Tiedot välittyvät väestötietojärjestelmästä automaattisesti muille viranomaisille mm. Kelalle, ajoneuvohallinnolle, verohallinnolle ja eläkelaitoksille. Lisätietoja saa verkosta osoitteessa <https://dvv.fi/henkiloasiakkaat>

6. Maahanmuuttajien alkukartoitus ja -ohjaus sekä henkilökohtaisen kotoutumissuunnitelman laatiminen

Maahanmuuttajalle, joka muuttaa Laukaaseen ja jolla on aikomusta asua täällä pidempään, tehdään **alkukartoitus ja -ohjaus**. Kartoituksen tavoitteena on selvittää ja tunnistaa maahanmuuttajan osaaminen, aikaisempi koulutus ja kokemus, kielitaito, muut taidot sekä kiinnostusalueet. Lisäksi pyritään selvittämään maahanmuuttajan vahvuudet ja heikkoudet sekä kunnan tarjoamat työllistymis-, harrastus-, opiskelu- ja/tai yrittäjyysmahdollisuudet.

Työllisyyden kuntakokeilu käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajille, jotka ovat työttömiä ja rekisteröityneet työnhakijoiksi (laki 916/2012). Asiakas ilmoittautuu ensin työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi, josta henkilöt siirretään kuntakokeilun asiakkaaksi (lisätietoa kohdasta 8). Kunta käynnistää alkukartoituksen maahanmuuttajalle, joka saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea. Työ- ja elinkeinotoimisto tai kunta voi käynnistää alkukartoituksen myös sitä pyytäneelle muulle maahanmuuttajalle, jos tämän arvioidaan sitä tarvitsevan. Alkukartoituksen järjestänyt taho ohjaa maahanmuuttajan tarvittaessa saamaan muita palveluita. Alkukartoituksen perusteella maahanmuuttajalle laaditaan kotoutumissuunnitelma.

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajalle laadittu yksilöllinen suunnitelma niistä toimenpiteistä ja palveluista, joiden tarkoituksena on tukea maahanmuuttajan mahdollisuuksia hankkia riittävä suomen (tai ruotsin) kielen taito sekä muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja sekä edistää hänen mahdollisuuksiaan osallistua yhdenvertaisena jäsenenä yhteiskunnan toimintaan. Kunta ja työ- ja elinkeinotoimisto laativat kotoutumissuunnitelman yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Perustellusta syystä kunta ja maahanmuuttaja tai työ- ja elinkeinotoimisto ja maahanmuuttaja voivat laatia kotoutumissuunnitelman myös vain yhden viranomaisen kanssa, esim. jos alkukartoituksen perusteella arvioidaan, ettei suunnitelmaa ole tarpeen tehdä yhteistyössä. Kotoutumissuunnitelman laatiminen aloitetaan kahden viikon sisällä siitä, kun maahanmuuttajalle on tehty alkukartoitus (KoToL 11-13§)

Kotoutumissuunnitelma laaditaan tarpeen mukaan myös lapsille. Suunnitelman tarvetta arvioitaessa ja sitä laadittaessa on selvitettävä alaikäisen toivotukset ja mielipide. Suunnitelma laaditaan yhdessä lapsen tai nuoren ja hänen huoltajansa tai edustajansa kanssa. Ilman huoltajaa saapuneelle lapselle kotoutumissuunnitelma laaditaan aina. Kokonaistilanteen edellyttäessä kunta laatii kotoutumissuunnitelman koko perheelle. Kunnan suunnitelma on tärkeää yhdistää muihin kunnassa tehtäviin palvelu- ja asiakassuunnitelmiin (esim. päivähoito, perusopetus, lastensuojelu, vammaispalvelut).

Kunnan tulee tarjota aktiivisesti suunnitelmassa sovittuja palveluja ja seurattava palvelujen toteutumista. Kunnan on myös selvitettävä maahanmuuttajalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa. Yksilöllisestä kotoutumissuunnitelmasta käy ilmi, millä toimenpiteillä ja aikataululla maahanmuuttaja saa tarvittavaa tietoa ja taitoa pärjätäkseen Laukaassa ja Suomessa sekä päästäkseen työelämään mahdollisimman nopeasti. Kotoutumissuunnitelma on laadittava aina kolmen vuoden kuluessa ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden myöntämisestä.

Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan vuodeksi, ja suunnitelmaa on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Esimerkiksi maahanmuuttajan opiskelun etenemistä ja hänen motivaatitansa opiskella seurataan. Sen mukaan voidaan tehdä muutoksia suunnitelmaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Mikäli maahanmuuttaja kieltäytyy ilman pätevää syytä suunnitelman laatimisesta, tarkistamisesta tai osallistumisesta toimenpiteisiin, voidaan oikeutta työttömyysturvaan tai toimeentulotukeen rajoittaa työttömyysturvalain tai toimeentulotukilain mukaisesti.

7. Suomen kielen koulutuksen järjestäminen Laukaassa

Maahanmuuttajien kielikoulutus tulee saada muuton jälkeen nopeasti käynnistettyä ja joustavasti toteutettua. Maahanmuuttajille, jotka ovat työttömiä työnhakijoita, kielikoulutusta järjestää pääsääntöisesti työ- ja elinkeinotoimisto. Työ- ja elinkeinotoimisto ohjaa Laukaaseen muuttavat maahanmuuttajat kielikoulutukseen kotoutujan alkukartoituksen jälkeen yleensä Jyväskylään. Laukaan kunnan perusopetus tai Kansalaisopisto järjestää tarvittaessa suomen kielen opetusta tilanteen mukaisesti.

Jyväskylässä suomen kielen opetusta annetaan mm. Jyväskylän Kristillisessä opistossa sekä Gradialla.

7.1. Tulkkipalvelut

Maassaolon alkuvaiheessa tulkkauk- ja käännöspalvelut antavat maahanmuuttajille mahdollisuuden tasavertaiseen asioimiseen ja varmistavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan toteutumisen. Tulkin käyttö on hyvän hallintokäytännön mukaista ja välttämätöntä tilanteissa, joissa yhteisen kielen puuttuminen voi johtaa väärinkäsityksiin ja jopa kotoutumissuunnitelmaan kirjatusta toimenpiteistä kieltäytymiseen ja siten maahanmuuttajan toimeentuloturvaan vaikuttaviin sanktioihin.

Viranomaisten velvollisuudesta huolehtia tulkitsemisesta ja kääntämisestä säädetään mm. hallintolain 26 §:ssä ja hallintolainkäyttölain 72 §:ssä. Tulkitsemisesta tai kääntämisestä on huolehdittava, jos maahanmuuttaja ei osaa suomen tai ruotsin kieltä taikka hän ei vammaisuutensa tai sairautensa vuoksi voi tulla ymmärretyksi asiassa, joka voi tulla vireille viranomaisen aloitteesta. Viranomaisen huolehtii mahdollisuuksien mukaan tulkitsemisesta ja kääntämisestä myös muussa maahanmuuttajien oikeuksia ja velvollisuuksia koskevassa asiassa. Kotoutumisen alkuvaiheessa viranomaisten kanssa asioidessa käytetään tulkkia. Viranomaisen tilaa tulkin etukäteen, äkillisiin tilanteisiin tulkkia ei yleensä saada. Tulkkina käytetään aina ammattitulkkia, ei koskaan lasta, lähiomaista tai tuttavaa.

Valtio korvaa kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden vastaanottoon liittyviä tulkkauksekustannuksia täysimääräisinä useiden vuosien ajan silloin, kun tulkkaukspalveluja käytetään kotoutumiseen liittyvissä tilanteissa. Esimerkiksi: sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, kotoutumissuunnitelman laadinta, maahanmuuton alkuvaiheen kotoutumispalvelut, perehdyttäminen kunnassa, koulun ja päiväkodin kanssa tehtävä yhteistyö. Kunnalle korvaukset maksaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava KEHA-keskus. Korvaukset haetaan asiointipalvelun kautta.

8. Työ- ja elinkeinohallinnon sekä työllisyyden kuntakokeilun palvelut

Maahanmuuttoasioiden sujuva toiminta ja kotoutumisen onnistuminen edellyttävät aktiivista poikkihallinnollista yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Verkostomaista yhteistyötä tehdään työllisyyspalveluiden, Hyvinvointialueen, poliisin, Kelan, paikallisten yrittäjien, kolmannen sektorin, seurakuntien ja muiden paikallisten tahojen ja viranomaisten sekä maahanmuuttajien välillä. Tavoitteena on kannustaa maahanmuuttajia kotoutumaan uuteen kotimaahansa.

Työllisyyden edistäminen on yksi tärkeimmistä kotoutumisen edistämisen toimenpiteistä, sillä työ nähdään yhtenä parhaimmista tavoista integroida ihmiset osaksi yhteiskuntaa. Työ luo vahvaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. Työ- ja elinkeinotoimisto tai Työllisyyden kuntakokeilu vastaa maahanmuuttajien työllistymistä ja kotoutumista edistävästä ja tukevasta työvoimapalveluista (Laki kotoutumisen edistämisestä 186/2010, 40 § ja Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 1269/2020, 12§).

Työikäisten kotouttaminen painottuu julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (916/2912) mukaisiin työllistämistä edistäviin toimiin, kuten ohjaamiseen avoimiin työpaikkoihin, työvoimakoulutukseen ja muihin ammatillisen kehittymisen palveluihin, kotoutumislain mukaiseen sekä työllisyysetuudella tuettuun omaehtoiseen koulutukseen sekä muihin työllistymistä edistäviin palveluihin.

Niiden henkilöiden, joiden toimeentulon turvaa yhteiskunta, velvollisuus on toimia aktiivisesti oman työllistymisensä ja kouluttautumisen hyväksi.

8.1 Työllisyyden kuntakokeilu

Laukaan kunta on mukana työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa yhdessä Jyväskylän, Äänekosken ja Muuramen kanssa. Työllisyyden kuntakokeilussa on TE-palveluiden järjestämisvastuulle kuuluvia tehtäviä siirretty kuntien vastuulle. Työllisyyden kuntakokeilu alkoi 1.3.2021 ja päättyy 31.12.2024.

Kuntakokeilun jälkeen vastuu alueellisten työvoimapalveluiden järjestämisestä siirtyy kunnille. Laukaa on mukana pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueen valmistelussa, jossa yhteistoiminnan muodoksi on valittu vastuukuntamalli ja vastuukuntana sen käynnistyessä toimisi Äänekosken kaupunki. Päätös hyväksytyistä työllisyysalueista tehdään helmikuussa 2024.

Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetuissa laissa on määritelty, että kokeilualueen kunnan asiakkaita ovat työttömät työnhakijat, työllistettynä olevat ja työllistymistä edistävässä palveluissa olevat työnhakijat, joiden kotikunta on kyseisessä kunnassa ja jotka ovat maahanmuuttajia tai vieraskielisiä (Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 1269/2020, 4§). Laki työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta muuttui vuoden 2023 alussa siten, että tilapäisessä suojelussa olevat henkilöt siirtyvät TE-toimistosta työllisyyden kuntakokeilun asiakkaaksi joko kotikunnan tai asunkunnan perusteella. Lain voimaantumisen jälkeen tilapäisessä suojelussa olevia palvelee työllisyyden kuntakokeilussa alla mainittujen periaatteiden mukaisesti.

Kokeilualueen kunnilla on velvollisuus järjestää riittävästi ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden turvaavalla tavalla kuntakokeilulain 10 §:ssä tarkoitettuja palveluja koko alueellaan työmarkkinoiden toimivuuden ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi sekä maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi. Työikäisten kotouttaminen painottuu lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1296/2022, 10 §) ja julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisiin työllistymistä edistäviin toimiin, kuten ohjaamiseen avoimiin työpaikkoihin, työvoimakoulutukseen ja muihin ammatillisen kehittymisen

palveluihin, kotoutumislain mukaiseen sekä työttömyysetuudella tuettuun omaehtoiseen koulutukseen sekä muihin työllistymistä edistäviin palveluihin.

Kunta vastaa palveluiden järjestämisestä yhdessä hyvinvointialueen kanssa sellaiselle maahanmuuttajalle, joka ei ikänsä, terveydentilansa, perhetilanteen tai muun syyn vuoksi voi osallistua työvoimapolitiittisiin toimenpiteisiin. Laukaan kunta on sopinut, että kuntakokeilun tehtäväksi kuuluvat maahanmuuttaja- ja vieraskielisten palvelut järjestetään keskitetysti Jyväskylän kaupungin työllisyyspalveluilta, työllisyyden kuntakokeilulta. International Jyväskylä – Info Center palvelee osoitteessa Kilpisenkatu 1 D, Jyväskylä. International Jyväskylä – Info Center toimisto palvelee niin ajanvarauksella kuin ilman ajanvarausta (ma – pe klo 12–15).

8.2. Asiointi työllisyyden kuntakokeilussa

Asiointi työllisyyden kuntakokeilussa maahanmuuttajapalveluissa toteutetaan monikanavaisesti verkkopalveluna, puhelinpalveluna ja henkilökohtaisen palveluna. Työnhakijoita neuvotaan käyttämään asiointinissa hänen tilanteeseensa tarkoituksenmukaisinta palvelukanavaa.

Verkkopalvelussa voi muun muassa ilmoittautua työnhakijaksi, ilmoittaa työnhakuun liittyvistä muutoksista, tarkistaa omia asiakastietoja, antaa työttömyysturvaan liittyviä selvityksiä, hakea koulutuksiin ja päättää työnhaun. Ensimmäisellä asiointikerralla maahanmuuttaja-asiakkaalla on hyvä olla mukana passi, oleskelulupa tai poliisilta saatu EU-kansalaisen oleskeluoikeuden rekisteröintitodistus, maistraatista saatu väestörekisteriote tai asiakirja, jolla osoitetaan suomalainen henkilötunnus (esim. Kela-kortti) sekä työ- ja koulutodistukset suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi käännettyinä.

Työllisyyden kuntakokeilu palvelee asiakkaita Laukaassa ajanvarauksella ja ilman ajanvarausta. Ajanvarausajasta sovitaan yhdessä kuntakokeilun maahanmuuttajapalveluista vastaavan omavalmentajan kanssa. Tilapäisen suojelun asiakkaiden siirryttyä kuntakokeilun asiakkaiksi TE-toimisto palkkasi ja siirsi kuntakokeiluun lisäresursseja. Laukaassa asuvia ukrainalaisia työnhakijoita palvelee sekä Laukaassa henkilökohtaisesti, että muita palvelukanavia hyväksi käyttäen.

Maahanmuuttajalla on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi ajanvarauksella ei onnistu suomen tai ruotsin kielellä. Tulkkauksen tilaa maahanmuuttajapalveluista vastaava omavalmentaja ja se voidaan järjestää tarvittaessa myös etätulkkauksena puhelimitse tai etäyhteyslaittein.

Valtakunnallinen henkilöasiakkaan puhelinpalvelu 0295 025 500 neuvoo työnhakija-asiakkaita TE-palveluissa, sähköisessä asiointinissa ja ohjaa palvelutarpeen mukaisesti palveluihin. Laukaan työllisyyspalvelut palvelee osoitteessa Arwidssonintie 15-17.

8.3. Oikeus kotoutumissuunnitelmaan

Maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumissuunnitelmaan, kun hän on rekisteröitynyt työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistoon julkisen työvoimapalvelulain edellyttämällä tavalla tai hän saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea. Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös muulle maahanmuuttajalle, mikäli hän tehdyn alkuhaastattelun perusteella on sen tarpeessa. Kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröinnistä. Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen, kuitenkin niin, että ensimmäinen kotoutumissuunnitelma laaditaan vuodeksi ja sen enimmäisaika on kolme vuotta, mutta sitä voidaan

pidentää yksilöllisin perustein enintään kahdella vuodella, mikäli maahanmuuttajan katsotaan tarvitsevan kotoutumiseensa erityistä tukea. Kotoutumissuunnitelman toteutumisen estyessä vamman, sairaus, äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan tai muun vastaavan syyn vuoksi tilapäisesti, kotoutumisaikaa voidaan jatkaa tätä vastaavalla ajalla.

Alkuhaastattelussa arvioidaan alustavasti maahanmuuttajan työllistymis-, opiskelua ja muut kotoutumisvalmiudet sekä kielikoulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien toimenpiteiden ja palvelujen tarpeet. Alkuhaastattelu pidetään 5 arkipäivän sisällä työnhaun aloituksesta tai alkuhaastattelua koskevasta pyynnöstä. Alkuhaastattelun perusteella työllisyyden kuntakokeilu arvioi, tarvitseeko maahanmuuttaja kotoutumissuunnitelman. Kotoutumissuunnitelman laativat työllisyyden kuntakokeilu yhdessä maahanmuuttajan kanssa. Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan yksilöllisesti maahanmuuttajan kanssa niistä toimista ja palveluista, jotka tukevat hänen mahdollisuuksiaan hankkia riittävä suomen tai ruotsin kielen taito sekä yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia taitoja. Näin edistetään maahanmuuttajan mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnan toimintaan yhdenvertaisesti.

Kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena, mutta se voidaan järjestää myös omaehtoisena opiskeluna työttömyysetuudella tuettuna. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa työvoimapolitiittisena aikuiskoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä toimialueellaan. Työllisyyden kuntakokeilu / maahanmuuttajien omavalmentaja ohjaa maahanmuuttajan kotoutumiskoulutukseen tai hakeutumaan omaehtoiseen koulutukseen. Kotoutumiskoulutuksena oppivelvollisuusiän ylittäneelle maahanmuuttajalle järjestetään suomen tai ruotsin kielen opetusta ja tarvittaessa luku- ja kirjoitustaidon opetusta sekä muuta opetusta, joka edistää työelämään ja jatkokoulutukseen pääsyä.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon. Työvoimapalvelujen avulla maahanmuuttajaa ohjataan työmarkkinoille. Palvelujen avulla maahanmuuttaja voi kehittää ammatillista osaamistaan tai opiskella uuden ammatin, tutustua suomalaiseen työelämään työkokeilussa sekä työllistyä palkkatuella työhön. Maahanmuuttajat voivat työllistyä Laukaan kunnan palkkatukitehtäviin eri yksiköihin ja kuntakokeilussa asiakkaana olevan maahanmuuttajan työllistämiseen työnantajalla on mahdollisuus hakea Laukaa- lisä erilaisiin kustannuksiin, kuten rekrytointi, työvaate yms.

9. Kelan palvelut

Kela palvelee asiakkaitaan monikanavaisesti. Asiakkaat voivat asioida missä tahansa Kelan toimistossa. Laukaan toimisto palvelee keskiviikkoisin osoitteessa Arwidssonintie 15-17. Toimistossa voi asioida myös asiakaspäätteellä. Asiointi onnistuu ajanvarauksella toimistossa tai puhelinpalvelussa.

Puhelimitse asiakkaita palvelevat elämäntilannekohtaiset palvelunumerot, jotka löytyvät osoitteesta www.kela.fi. Palvelupisteissä ei ole puhelinpalvelua.

Turvapaikanhakijoita Kela neuvoo esitteellä, joka on julkaistu englanniksi, arabiaksi, farsiksi, kurdin soraniksi ja somaliksi. Sähköisessä muodossa oleva esite löytyy Kelan verkkosivuilta ja sitä voi tulostaa jaettavaksi asiakkaille. Kela on julkaissut turvapaikan saaneille suunnatun videon, jossa kerrotaan miten Kela-asiat etenevät oleskeluluvan saamisen jälkeen.

Paperihakemukset ja liitteet voi lähettää Kelaan postitse omalla kustannuksella. Täytetyn hakemuksen tai liitteen voi toimittaa myös mihin tahansa Kelan toimistoon tai yhteispalvelupisteeseen.

Kela-asiat voi hoitaa myös verkossa. Sähköisessä asiointipalvelussa voi hoitaa useimmat Kela asiat sekä lähettää etuusasioihin liittyviä viestejä. Palveluun kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla. www.kela.fi sivustolta löytyy runsaasti tietoa Kelan palveluista myös englanniksi ja hakemuslomakkeita on saatavilla englanninkielisinä. Lisäksi Kelan sivuilta löytyy esitteitä mm. saamen, venäjän, viron, ranskan, saksan ja kurdin kielellä. Tietoturvasyistä Kelan kanssa ei voi asioida sähköpostitse.

Kelan asiakkailla on oikeus ajanvarauksella maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu omalla äidinkielellä eikä löydy muutakaan yhteistä kieltä Kelan toimihenkilön kanssa. Tulkkina voi toimia kyseistä kieltä osaava Kelan virkailija tai ulkopuolinen ammattitulkki. Asiointiaika, jota varten tulkki tilataan, sovitaan yhdessä Kelan, asiakkaan ja tulkin kanssa. Tulkkaus voidaan järjestää tarvittaessa myös etätulkkauksena puhelimen avulla.

Infopankki.fi -sivustolle on koottu runsaasti tietoa elämisestä ja asumisesta Suomessa sekä suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen palveluista. Kela ja Infopankki ovat tuottaneet yhteistyössä palveluun mm. kattavan koostesivun Suomen sosiaaliturvasta. Sivustolla on tietoa usealla kielellä.

9.1. Sosiaaliturva

Maahanmuuttajan tulee hakea pääsyä Kelan hoitaman sosiaaliturvan piiriin (lomake Y77, hakemus Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan soveltamisesta Suomeen muutettaessa). Kela antaa kirjallisen päätöksen sosiaaliturvan piiriin pääsystä. Jos päätös on myönteinen, lähetetään sairausvakuutuskortti eli Kela-kortti muuttajalle. Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ratkaistaan pääsääntöisesti sen perusteella, kuinka pitkään henkilö aikoo oleskella Suomessa. Työntekijöiden, ja joissakin tapauksissa myös heidän perheenjäsentensä sosiaaliturvaan vaikuttavat lisäksi EU-lainsäädäntö ja sosiaaliturvasopimukset. EU- ja ETA-maista ja Sveitsistä lähetettyjä työntekijöitä ja tiettyjä muita ryhmiä koskevat erityissäännöt, jotka poikkeavat tilapäisen ja vakinaisen asumisen säännöistä.

Suomen sosiaaliturvaan pääsee maahan tulosta lukien, jos tarkoitus on muuttaa Suomeen vakinaisesti. Suomeen muuttoa pidetään vakinaisena silloin, kun henkilö muuttaa Suomeen

paluumuuttajana, pakolaisena tai turvapaikanhakijana, jolle on myönnetty vähintään vuoden oleskeluun oikeuttava lupa. Asumista pidetään vakituisena myös, kun henkilöllä on vakinainen työsuhde Suomessa tai vähintään kahdeksi vuodeksi solmittu työsopimus. Avioliitto tai muu läheinen perhesuhde Suomessa vakinaisesti asuvaan henkilöön mahdollistaa vakinaisen asumisen.

Jos tarkoitus on muuttaa Suomeen tilapäisesti, yleensä ei ole oikeutta Kelan sosiaaliturvaetuuksiin. Esimerkiksi opiskelijoiden katsotaan pääsääntöisesti muuttavan Suomeen vain tilapäisesti, jos muuton ainoa syy on opiskelu. Poikkeuksena ovat toisesta Pohjoismaasta Suomeen muuttavat opiskelijat, jotka voivat päästä Suomen sosiaaliturvan piiriin, jos heidät on merkitty täällä asuvaksi väestötietojärjestelmään.

9.2. Kelan etuudet ja saamisen edellytykset

Kelan hoitamaan sosiaaliturvaan kuuluvat lapsiperheiden tuet, perustoimeentulotuki, sairausvakuutus, kuntoutus, työttömän perusturva, asumistuki, opintotuki ja vähimmäiseläkkeet. Lisäksi Kela huolehtii vammaisetuuksista ja sotilasavustuksista.

Henkilöllä on yleensä oikeus Kelan sosiaaliturvaetuuksiin siitä päivästä lukien, kun hän on päässyt Suomen sosiaaliturvan piiriin.

Työskentelyperusteisella sosiaaliturvalla tarkoitetaan etuuksia, joita voi saada työskentelyn johdosta. Näitä ovat esimerkiksi työeläke, ansiosidonnainen työttömyysturva sekä työtaturmiin ja ammattitauteihin liittyvät etuudet, joista huolehtivat yksityiset vakuutusyhtiöt, työttömyyskassat ja säätiöt.

9.3. Lisätietoja Kelasta

[Ulkomailta Suomeen - Kela](#)

Tilapäinen suojelu, Ukrainan sotaa pakenevien oikeus Kelan etuuksiin:

[Ukrainan sodan vaikutuksista Kelan etuuksiin - Kela](#)

Asiointi Kelassa

Kelan puhelinpalvelu on avoinna ma – pe klo 9 - 16. Palvelunumerot: [Soita Kelaan - Kela](#)

Palvelupistepalvelu

Lähimmät palvelupiste palvelut löytyvät: [Tule käymään Kelassa - Kela](#)

Asiointi ajanvarauksella

Ajantasaiset ohjeet asiakkaille ajanvarauspalvelusta: [Varaa aika - Kela](#)

Yhteistyökumppaneiden ajanvarauspalvelun ohjeet:

[Ajan varaaminen asiakkaalle - Yhteistyökumppanit - Kela](#)

Asiointi verkossa

Lähes kaikki Kela asiat voi hoitaa asiointipalvelu OmaKelassa: [Asiointipalvelu OmaKela](#)

Asiointi toisen puolesta

Tietoa asioinnista toisen puolesta löytyy useilla kielillä:

[Kela kertoo valtuuttamisesta monella kielellä - Kela](#)

Kelan tulkkipalvelu

Kelan asiakkailla on oikeus maksuttomaan tulkkaukseen, jos asiointi Kelassa ei onnistu tarjotuilla palvelukielillä. Tulkki voidaan tilata Kela-asian hoitamista varten, jos palvelutilanne ei muuten edisty yhteisen kielen puutteen takia. Esimerkiksi oleskeluluvalla tai vakuuttamisella ei ole vaikutusta oikeuteen käyttää tulkkauspalveluja Kela-asioita hoidettaessa.

Tietoa Kelan etuuksista ja palveluista

Lisätietoa Kelan etuuksista ja palvelusta löytyy Kelan kotisivuilta [Henkilöasiakkaat - Kela](#)

Kotisivut palvelevat tällä hetkellä seuraavilla kielillä: englanti, arabia, dari, kurdi (sorani), persia (farsi), somali, ukraina, venäjä, viro. Sivuilta löytyy myös turvapaikanhakijoille suunnattuja asiointioppaita (video ja esitteitä eri kielillä) Kelan asiointiin.

Muita palveluita

[infofinland.fi](#)-palvelusta löytyy tietoja muutosta Suomeen, työpaikoista, opiskelusta, oleskeluvista, asumisesta ja jokapäiväisestä elämästä Suomessa. Monikielisiä suomalaisen yhteiskuntaan ja kulttuuriin liittyviä materiaaleja maahanmuuttajille on koottu [Kotona Suomessa -hankkeen sivuille](#).

10. Sosiaali- ja terveystyöpalvelut

10.1. Sosiaalipalvelut

Keski-Suomen hyvinvointialueen kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut on tarkoitettu maahanmuuttajille, jotka tarvitsevat paljon tukea kotoutumisensa alkuvaiheeseen. Heidän oleskelulupansa liittyy pakolaisuuteen. Tilapäistä suojelua saaneista meidän asiakkaiksemme kuuluvat he, joille on ELY-keskuksen kautta myönnetty kuntapaikka. Aluksi arvioidaan, mitä palveluita maahanmuuttaja tarvitsee kotoutumiseen. Tarvittaessa hän saa tukea sosiaalityössä, sosiaaliohjauksessa ja mielenterveys- ja päihdepalveluissa. <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/mielenterveys-ja-paihdepalvelut>.

Asiakkaalla on tarvittaessa oikeus tulkkaukseen asioidessaan viranomaisten kanssa. Tulkin voi tilata sosiaaliohjaajan kautta tai soittamalla Kelan palvelunumeroon. Asiointiaika, jota varten tulkki tilataan, sovitaan yhdessä Kelan, asiakkaan ja tulkin kanssa. Tulkkaus voidaan järjestää tarvittaessa myös etätulkkauksena puhelimen avulla. <https://www.kela.fi/tulkkaus>.

Keski-Suomen hyvinvointialueen kotoutumista tukevat sosiaalipalvelut perustuvat sosiaalihuoltolakiin. Laukaaseen kuntapaikalle siirtyneiden maahanmuuttajien sosiaaliohjauksesta ja palveluiden koordinoinnista vastaa Keski-Suomen hyvinvointialueen itäisen alueen aikuisten sosiaalipalveluiden sosiaaliohjaaja Laura Hintikka p. 0505699601.

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaalipalveluissa tuotettavia palveluita ovat aikuis- ja perhesosiaalityö. Aikuissosiaalityöhön kuuluvat mm. sosiaalihuollon palvelutarpeen arviointi sekä täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki. Lisää tietoa aikuisten sosiaalipalveluista löytyy osoitteesta: <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/sosiaalipalvelut>.

Perhesosiaalityöhön kuuluvat mm. perheoikeudelliset palvelut, perhetyö, perheneuvola ja lastensuojelu. Lisää tietoa perheiden palveluista löytyy osoitteesta: <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/perheiden-palvelut>.

10.2. Toimeentulotuki

Toimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, jonka tarkoituksena on turvata välttämätön toimeentulo. Perustoimeentulotukea haetaan Kansaneläkelaitoksesta (Kela). <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/taydentava-ja-ehkaiseva-toimeentulotuki>.

10.3. Lastensuojelu

Lastensuojelu turvaa lapselle oikeuden turvalliseen ja virikkeitä tarjoavaan kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun ja huolenpitoon. Lastensuojelun toimenpiteet käynnistää huoli lapsen hyvinvoinnista, terveydestä tai kehityksestä. Lastensuojelu on yhteistyötä perheen, sen lähiverkoston ja viranomaisten, esim. päivähoidon, neuvolan ja koulun kanssa. Kuntien lastenvalvojat huolehtivat isyyden selvittämiseen ja

vahvistamiseen liittyvistä palveluista sekä lapsen huoltoon ja tapaamisoikeuteen liittyvistä sopimuksista. <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/perheiden-palvelut/lastensuojelu>.

Laukaan sosiaalitoimisto palvelee asiakkaita osoitteessa Arwidssonintie 15–17, 41340 Laukaa. Toimisto on avoinna arkisin klo 10–11 sekä ajanvarauksella. Puhelinpäivystys aikuisten sosiaalipalveluihin on avoinna arkisin klo 12–13 numerossa 040 550 3723.

Yhteys sosiaali- ja kriisipäivystykseen virka-ajan ulkopuolella p. 014 266 0149. Sosiaali- ja kriisipäivystys järjestää tarvittavat sosiaalipalvelut ja muut tukitoimet sosiaalisissa hätä- ja kriisitilanteissa sekä akuutin kriisityön traumaattisen kriisin kohdanneille henkilöille.

10.4. Vammaispalvelut

Keski-Suomen hyvinvointialueen vammaispalveluiden Laukaan toimipiste sijaitsee osoitteessa Pelloskuja 3, Laukaa.

Vammaispalveluihin kuuluvat mm. vaikeavammaisten kuljetuspalvelut, henkilökohtainen apu, asunnon muutostyöt, välineet ja laitteet sekä palveluasuminen. Kehitysvammaisille ja heidän läheisilleen järjestetään kehitysvammopalveluja, kuten neuvontaa ja ohjausta, omaishoidon tukea, asumispalveluja ja päivä- ja työtoimintaa. Kuulo- ja puhevammaisten tulkkipalvelun järjestää Kela. <https://www.hyvaks.fi/asiointi/laukaa-vammaispalvelut>.

10.5. Ikääntyneiden palvelut

Keski-Suomen hyvinvointialueen ikääntyneiden keskitetyssä asiakas- ja palveluohjauksessa järjestetään mm. kotona asumista tukevia tukipalveluja, kotihoitoa sekä asumispalveluja.

Kotihoito tarjoaa kotona asuville tarvittaessa erilaisia tukipalveluja; hoito-, ateriat-, turva- ja asiointipalveluja. Lisäksi vanhus- ja vammaispalveluissa tuotetaan työ- ja päivätoimintaa. <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/ikaantyneiden-keskitetty-asiakas-ja-palveluohjaus>.

10.6. Terveyspalvelut

Laukaalaisille perusterveydenhuollon sekä erikoissairaanhoidon palvelut järjestää Keski-Suomen hyvinvointialue. Maahanmuuttajille tarjotaan samat terveyspalvelut kuin muillekin kuntalaisille; hoitajan ja lääkärin päivystys- ja ajanvarausvastaanotto, äitiys- ja perhesuunnitteluneuvola, lastenneuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, aikuisneuvola, fysioterapia, psykologi, sosiaalityöntekijä, suun terveydenhuolto ja tarvittaessa sairaalahoito. Tarkempaa tietoa saatavissa olevista palveluista www.hyvaks.fi.

10.7. Mielensterveys- ja päihdepalvelut

Mielensterveys- ja päihdepalveluissa aikuiset (yli 18-vuotiaat) henkilöt saavat hoidon tarpeen arviointiin perustuvaa tavoitteellista ja maksutonta hoitoa ja tukea. Tavoitteena on edistää ihmisen mielensterveyttä sekä ehkäistä ja hoitaa mielensterveyden häiriöitä ja -sairauksia. Saat myös ohjausta, neuvontaa ja hoitoa muun muassa ahdistuneisuuteen, päihdeongelmiin ja erilaisiin riippuvuuksiin. <https://www.hyvaks.fi/palvelumme/mielensterveys-ja-paihdepalvelut>.

Hyvinvointialueen ajanvarauksettomat mielenterveys- ja päihdepalvelut tarjoavat apua ja tukea ilman lähetettä tai ajanvarausta. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen vastaanotto Laukaan terveysasemalla osoitteessa Kantolantie 12, ilman ajanvarausta (Walk in) huoneessa 29–31 keskiviikkoisin klo 9–11. Lisäksi kokemusasiantuntijan vastaanotto perjantaisin klo 12–15.

11. Kasvatus ja koulutuspalvelut

11.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatus on kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus, jonka keskiössä on lapsi ja lapsiryhmässä toteutettava pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tehdään tiivistä yhteistyötä perheen ja tarvittavien monialaisen yhteistyöverkoston kanssa. Varhaiskasvatuksen keskeisenä tavoitteena on hyvinvoiva lapsi muuta perhettä unohtamatta. Jokaisen lapsen on koettava olevansa hyväksytty omana itsenään ja tasa-arvoisena muiden kanssa. Varhaiskasvatus tukee lapsen kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Varhaiskasvatuksen palveluja ovat päiväkodissa tapahtuva varhaiskasvatus, perhepäivähoito tai kerhotoiminta. Varhaiskasvatusta järjestetään maahanmuuttajataustaiselle lapselle samojen periaatteiden mukaisesti kuin muillekin kuntalaisille varhaiskasvatustilain 540/2018 mukaisesti. Laukaassa monikielinen lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen inklusioperiaatteen mukaisesti ja oppimisympäristö suunnitellaan tämän pohjalta.

Laukaan varhaiskasvatussuunnitelman (2022) mukaisesti varhaiskasvatuksessa tuetaan monikielisten lasten kielitaidon sekä kieli- ja kulttuuri-identiteettien ja itsetunnon kehittymistä. Monikielisten lasten kielitaidon tukeminen on arjessa tapahtuvaa lasten toiminnan ohjausta, jossa lähtökohtana on lapsilähtöisyys, toiminnallisuus ja leikki. Henkilöstön rooli on motivoida lasta ja tarjota monipuolisia mahdollisuuksia suomen kielen ymmärtämisen ja tuottamisen harjoitteluun kaikissa varhaiskasvatuksen hoito-, kasvatusta- ja opetustilanteissa.

Vastuu lapsen oman äidinkielen ja kulttuurin säilyttämisestä ja kehittämisestä on ensisijaisesti huoltajilla. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee maahanmuuttajalapsen mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa tilanteissa toisten lasten ja kasvattajien kanssa. Tavoitteena on tutustuttaa lapsi suomalaiseen tapakulttuuriin ja lähiympäristöön niin, että hän selviää jokapäiväisistä tilanteista suomen kielellä. Lapsen on tärkeää oppia suomen kielen perusrakenteet sekä eri aihepiirien keskeistä sanastoa, jotta hän ymmärtää ohjeita ja arkikieltä sekä vähitellen tunnistaa ja kirjoittaa kirjaimia. Lisäksi varhaiskasvatuksen eri lapsiryhmissä tutustutaan monipuolisesti erilaisiin kieli- ja kulttuuritaustoihin ja -perinteisiin.

Maahanmuuttajalapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa valmistaudutaan perheen kohtaamiseen ja käytetään tarvittaessa tulkkia. Huoltajille kerrotaan varhaiskasvatuksen tavoista tehdä yhteistyötä huoltajien kanssa ja monialaisesta yhteistyöstä. Huoltajien kanssa keskustellaan myös lapsen tottumuksista ja huoltajien toiveista varhaiskasvatusta koskien.

Yhdessä huoltajien kanssa laaditaan lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) ja kannustetaan heitä oman äidinkielen opetteluun lapsensa kanssa, koska sen hyvä hallinta on välttämätön edellytys suomen kielen omaksumiselle. ”Uudessa kulttuurissa ja uuden kielen keskellä asuvat monikulttuuriset perheet tarvitsevat usein tukea siinä, miten perheen omaa äidinkieltä ylläpidetään ja miten siitä rakennetaan lapsen vahva kieli. Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on lasten perheiden tukeminen lasten äidinkielen ylläpitämisessä ja vahvistamisessa.” (Laukaan varhaiskasvatussuunnitelma 2022).

Varhaiskasvatuksessa tuetaan lapsen kulttuuriperinteen säilymistä tarjoamalla lapselle mahdollisuuksia tuoda omat tutut asiat (teemapäivät, leikit, ruoat, tavat jne.) varhaiskasvatukseen ja olemalla kiinnostuneita niistä. Vanhemmille selvitetään, miten eri kieli- ja kulttuuritaustasta johtuvat arjen toimintojen ja tapojen erilaisuus toteutetaan varhaiskasvatuksessa. Vanhempien kanssa keskustellaan erilaisista varhaiskasvatuksen toimintaan liittyvistä asioista kuten ulkoilusta ja varustuksesta varhaiskasvatuspäivän aikana.

11.2. Esiopetus

Esiopetusta annetaan 6 -vuotiaille lapsille; joissakin tapauksissa 5-vuotiaille (osa pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaista). Laukaassa esiopetus on järjestetty päivähoidon ja opetustoimen yhteistyönä siten, että opetusta järjestetään sekä päiväkotien ja koulujen yhteydessä. Esiopetuspaikat vahvistetaan vuosittain ja esiopetusryhmien minimikoko on seitsemän lasta. Pelkkään esiopetukseen osallistuvilla lapsilla on oikeus koulukuljetukseen yli kolmen kilometrin matkoille. Maahanmuuttajalapsit menevät oman alueensa esiopetusryhmään.

11.3. Perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetus

Oppivelvollisuusikäisille ja esiopetusikäisille maahanmuuttajalapsille opetuksenjärjestäjä voi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta perusopetuslain ja perusopetukseen valmistavan opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Perusopetukseen valmistavaa opetusta voidaan järjestää joko ryhmämuotoisesti tai inklusiivisena. Sen tavoitteena on tukea oppilaiden tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Valmistavassa opetuksessa oppilaalle annetaan opetusta perusopetuksen oppiaineissa oppilaan opinto-ohjelmassa ja opetussuunnitelmassa tarkemmin määritellyllä tavalla. Esi- ja perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5 todetaan, että oppilaan oma opinto-ohjelma voi olla osa kotoutumislain mukaista oppilaan kotoutumissuunnitelmaa.

Opetuksessa otetaan huomioon, että oppilaat ovat iältään, oppimisvalmiuksiltaan ja oppimistaustaltaan erilaisia. Perusopetukseen valmistava opetus kestää yleensä n. vuoden, jonka jälkeen oppilas siirtyy perusopetuksen oppilaaksi. Opetuksenjärjestäjän on mahdollista järjestää valmistavaa opetusta myös pitempään, mutta valtio korvaa takautuvasti yhdeksän laskennallisen opetuskuukauden osalta siten, että yksi kuukausi vastaa 30 kalenteripäivää. Maahanmuuttajalapsit käyvät valmistavan opetuksen jälkeen omaa lähikouluaan kuten muutkin lapset.

Kunta järjestää perusopetusta sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille lapsille. Perusopetus on maksutonta yleissivistävää koulutusta, johon osallistuvat oppivelvolliset oppilaat ja johon on kaikilla kunnalla asuvilla oppivelvollisuusikäisillä oikeus. Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen, jos koulumatkan pituus on yli kolme kilometriä (1-2 vuosiluokat) ja viisi kilometriä (3-9 vuosiluokat).

Perusopetuksen aikana maahanmuuttajaoppilaille tarjotaan suomi toisena kielenä- opetusta (S2-kieli) sekä muun opetuksen tukea suomen kielellä tai oppilaan omalla kielellä. Muun opetuksen tukeen ovat oikeutettuja ne vieraskieliset oppilaat, joiden suomen kielen taito ei ole riittävä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppilaan huoltaja tekee kuitenkin lopullisen päätöksen siitä, osallistuuko oppilas S2-opetukseen vaiko suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opetuksen järjestäjälle voidaan myöntää valtionavustusta toteutetusta S2-opetuksesta tai muun opetuksen tuesta enintään kuuden vuoden ajalta opetukseen osallistumisen aloittamisesta.

Perusopetuslain (1998/628 § 13) mukaan sekä esiopetuksessa että perusopetuksessa ortodoksiseen kirkkoon kuuluvilla lapsilla on oikeus saada oman uskonnon opetusta ilman vanhempien tai huoltajien erillistä pyyntöä. Opetus tulee järjestää, jos kunnan tai kaupungin alueella on vähintään kolme (Suomen) ortodoksiseen kirkkoon kuuluvaa oppilasta. Ortodoksiseen uskonnonopetukseen voi osallistua myös kulttuuritaustansa mukaan oppilaita esimer-

kiksi Venäjältä tai muista ortodoksisista, vaikka oppilas ei olisikaan Suomessa rekisteröidyn yhdyskunnan (Suomen ortodoksisen kirkon) jäsen. Tällöin oppilasta ei kuitenkaan lasketa niin sanottuun ”kolmen oppilaan kiintiöön”. Jos ortodoksisen uskonnon opetus on koulussa järjestetty, oppilas ei voi osallistua huoltajan pyynnöstä koulun enemmistön uskonnon tai elämäntietämystiedon opetukseen. Mikäli opetuksen järjestäjä ei tarjoa Perusopetuslain edellyttämää oman uskonnon opetusta, tällöin ortodoksioppilas voi huoltajan pyynnöstä osallistua muuhun katsomusopetukseen.

Muuhun uskonnonvapauslaissa tarkoitettuun uskonnolliseen yhdyskuntaan kuin evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai ortodoksisen kirkkokuntaan kuuluville oppilaille, jotka eivät osallistu enemmistön uskonnon opetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta, jos heidän huoltajansa sitä pyytävät ja mainittuun Suomessa rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvia oppilaita on vähintään kolme opetuksen järjestäjän kouluissa. Oppilaiden tulee olla kyseisen uskonnollisen yhdyskunnan jäseniä tai opetettavan uskonnon tulee oppilaan saaman kasvatuksen ja kulttuuritaustan perusteella ilmeisesti vastata hänen uskonnollista katsomustaan (perusopetuslaki 13 § 6 mom.). Huoltajan pyynnöstä uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalle oppilaalle, jolle ei järjestetä hänen oman uskontonsa opetusta ja joka ei osallistu oppilaiden enemmistön uskonnon opetukseen, opetetaan elämäntietämystietoa.

Jos oppilas ei osallistu enemmistön uskonnon eikä mahdolliseen elämäntietämystiedon opetukseen ja jos oppilaan omaa uskontoa tai elämäntietämystietoa ei opeteta opetuksen järjestäjän kouluissa, hänelle järjestetään muuta opetusta tai ohjattua toimintaa. Oppilas voi osallistua koulun järjestämän muun opetuksen tai ohjatun toiminnan sijasta oman uskonnollisen yhdyskuntansa antamaan opetukseen. Tällöin oppilaan saaman kouluopetuksen määrä voi alittaa säädetyn opetuksen kokonaistuntimäärän (Perusopetusasetus 5 §).

Lähde: [Ohje perusopetuksen uskonnon ja elämäntietämystiedon opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

11.4. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Laukaan kunta järjestää koululaisten iltapäivätoimintaa 1. ja 2. luokkien oppilaille. Iltapäivätoimintaa järjestetään koulupäivinä vähintään kolme tuntia päivässä pääsääntöisesti klo 12–17 välisenä aikana. Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien koululaisten aamu ja iltapäivätoiminnasta vastaa Hyvinvointialue, mutta se järjestetään yhteistyössä Laukaan kunnan ja Hyvinvointialueen kanssa.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi toiminnan tavoitteena on tarjota lapsille monipuolista ja laadukasta tekemistä. Leikki on myös tärkeä osa iltapäivätoimintaa. Jälkkäri on sopiva yhdistelmä virkistystä ja lepoa; myös välipala kuuluu ohjelmaan.

Laukaassa koululaisten iltapäivätoimintaa järjestetään vuosittain sivistyslautakunnan hyväksymän suunnitelman perusteella eri koulualueilla. Maahanmuuttajalapsen lapset voivat tulla mukaan koululaisten iltapäivätoimintaan samalla tavalla kuin muut lapset. Toiminta on vapaaehtoista, ja siitä peritään maksu, joka päätetään vuosittain.

11.5. Toisen asteen koulutus

Aikuisten perusopetus on suunnattu 17 vuotta täyttäneille ilman yläikärajaa; siellä opiskelija voi hankkia suomalaisen peruskoulun päättötodistuksen tai täydentää perusopetuksen oppimäärää, korottaa oppiaineiden arvosanoja ja suorittaa yksittäisiä opintoja. Aikuisten perusopetus koostuu lukutaitovaiheesta, alkuvaiheesta ja päättövaiheesta, ja jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Lukutaitovaiheeseen pääsemiseen ei vaadita aiempaa suomen kielen taitoa, alkuvaiheessa edellytetään suomen kielen alkeiskielitaitoa (A1.3), ja päättövaiheessa suomen kielen peruskielitaidon alkuvaihetta (A2.1). Opiskelija aloittaa opinnot itselleen sopivasta vaiheesta; päättövaiheen suoritettuaan opiskelija voi hakeutua tutkintoon valmentavaan koulutukseen tai toisen asteen opintoihin.

Perusopetuksen oppimäärän suoritettuaan oppilas voi vahvistaa suomen kielen osaamistaan jatkamalla opintojaan tutkintoon valmentavassa koulutuksessa (Tuva), ja hakeutua Tuvan aikana tai sen suoritettuaan toisen asteen opintoihin ammatilliseen peruskoulutukseen tai lukioon, tai hakeutua suorittamaan kaksois-/kolmoistutkinnon. Ammatillista koulutusta järjestetään laajemmassa määrin Jyväskylässä ja muissa kaupungeissa; ammattiopisto Spesialla on vaativan erityisen tuen koulutustehtävä Jyvässeudulla. Suoritettuaan ammatilliset opinnot, lukion tai kaksois-/kolmoistutkinnon, opiskelija voi jatkaa opintojaan ammattikorkeakoulussa, yliopistossa tai korkeakoulussa.

Laukaassa toisen asteen koulutusta antaa Laukaan lukio, Gradia Jyväskylä (Lievestuoreella) sekä Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto Poke. Lukioon voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on saanut peruskoulun päästötodistuksen tai muutoin hankkinut sitä vastaavat tiedot. Yhteishaku oppilaitoksiin tapahtuu vuosittain helmi-maaliskuussa; useat oppilaitokset avaavat opiskelupaikkoja myös jatkuvan haun kautta ympäri vuoden.

11.6. Oppisopimuskoulutus

Oppisopimuskoulutuksen alaikäraja on 15 vuotta, joten on mahdollista suorittaa oppivelvollisuutta myös oppisopimuskoulutuksen kautta. Oppisopimus on työpaikalla käytännön työssä toteutettavaa ammatillista koulutusta, jota täydennetään oppilaitoksessa järjestettävillä opinnoilla, keskimäärin 1 – 5 päivää kuukaudessa. Se on opiskelijalle ja työnantajalle joustava, monipuolinen ja työelämälähtöinen tapa kouluttautua ammattiin sekä hankkia osaamista ja tutkinto. Oppisopimuksesta voidaan sopia tutkinnon osan tai vaikka koko tutkinnon suorittamisen ajaksi, ja se voidaan aloittaa mihin aikaan vuodesta tahansa. Oppisopimuskoulutukseen hakeutuminen ei edellytä koulutukseen hakeutumista yhteishaun tai jatkuvan haun kautta; opiskelija etsii oppisopimuspaikan yleensä itse ottamalla yhteyttä työnantajiin. Kun oppisopimus työnantajan kanssa on solmittu, koulutuksen järjestäjä hankkii tutkintokoulutuksen parhaiten työnantajan ja opiskelijan tarpeisiin vastaavasta oppilaitoksesta. Pääsääntöisesti koulutus hankitaan läheltä opiskelijan asuinpaikkaa, mutta tarvittaessa myös kauempaa.

Oppisopimus perustuu työsopimukseen tai yrittäjyyteen ja edellyttää koulutustavoitteen mukaisia työtehtäviä vähintään 25 viikkotuntia. Työnantaja maksaa määräaikaissa työsuhteessa olevalle opiskelijalle työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Jos kyseessä on työtön työnhakija, on hyvä selvittää TE-toimiston tai kuntakokeilun asiantuntijan kanssa, onko työnantajan mahdollista hakea oppisopimuskoulutettavasta palkkatukea. Työnantajan tehtävänä on huolehtia opiskelijan työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta järjestämällä hänelle monipuolisia työtehtäviä, palautetta ja arviointia. Oppisopimuksen kesto on yksilöllinen.

Jokaiselle oppisopimuksella opiskelevalle tehdään opintojen alussa henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), jossa huomioidaan aiemmin hankittu osaaminen (koulutus, työkokemus ja muu osaaminen). Tämä vaikuttaa opintojen sisältöön ja kestoan. Oppivelvolliselle HOKS on laadittava siten, että suunnitelman mukainen ammatillisen tutkinnon suorittamisaika on enintään neljä vuotta. Keskimäärin oppisopimus kestää perustutkinnoissa 1,5 – 2,5 vuotta, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa 1-2 vuotta, sekä tutkinnon osassa tai osissa 4 -12 kuukautta.

Lisää tietoa oppisopimuskoulutuksista: [Oppisopimuskoulutus - poke.fi](#), [Oppisopimus | Gradia](#), [Oppisopimus nuorille](#)

11.7. Kansalaisopistot

Vapaan sivistystyön yhtenä tavoitteena on koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen. Kurssitarjonnan kautta opisto mahdollistaa maahanmuuttajien yhteiskuntataitojen omaehtoisen ja monipuolisen kehittämisen sekä hyvinvoinnista huolehtimisen. Monipuolinen harrastaminen vahvistaa yksilön sosiaalisen verkoston syntymistä ja monikulttuurisuus on esillä opiston arjessa esimerkiksi erilaisina teemoina. Ostopalveluna voidaan tuottaa tarvittavaa koulutusta erityisryhmille tarpeiden mukaan.

Esimerkkejä opiston toiminnasta:

- Suomen kielen kurssit maahanmuuttajille opiston kursseina tai ostopalveluna rajatuille ryhmille.
- Taiteen, käsityön, musiikin ja liikunnan kurssit ovat lähtökohtaisesti matalan kynnyksen kursseja. Opiston yhteiskunnallisissa aineissa voidaan tukea maahanmuuttajien kotoutumista.
- Monikulttuurisuus näkyy kansalaisopiston toiminnassa luontaisesti ja opisto toimii myös suomalaisen kulttuurin välittäjänä.
- Lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuutta osallistua taiteen perusopetukseen.

11.8. Hyvinvointi- ja perhekeskus

Laukaan hyvinvointi- ja perhekeskus järjestää toimintaa ja verkostoja lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseksi ja tukemiseksi. Hype toimii monialaisesti ja -ammattillisesti myös maahan muuttaneiden lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tueksi, ihan kuten Laukaassa asuvien muidenkin lasten, nuorten ja perheiden osalta. Keskeisinä verkostoyhteistyötahoina päiväkodit, koulut, nuorisopalvelut sekä järjestöt, kuten MLL.

Käytännössä yhteistyö on perhekeskustoimijoidenvälisiä erilaisia verkostopalavereja, osallistumista esimerkiksi koulujen maahanmuuttajalasten vanhempainiltoihin tai päiväkotikielien henkilöstön konsultatiivista ja koulutuksellista tukea maahanmuuttajalasten ja perheiden kohtaamisessa. Hype toimii myös tiiviissä yhteistyössä myös Laukaan vastaanottokeskuksen kanssa, jotta kotoutuminen käynnistyy jo maahanmuuton alkuvaiheessa. Perhekeskusverkosto on tärkeässä palveluohjauksellisessa roolissa, jotta maahan muuttaneita lapsia, nuoria ja perheitä osataan ohjata heille tarjolla olevien palvelujen ja toiminnan äärelle.

Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoimintaa järjestetään HyPen toimitilalla ja siellä mm. MLL:n perhe- ja pelikerhot ovat olleet avoimia maahanmuuttajaperheillekin. HyPen kanssa samassa tilassa oleva nuorisotila on matalan kynnyksen kohtaamispaikka, johon on tervetulleita kaikki nuoret taustasta ja kielitaidosta riippumatta.

12. Asuminen

Turvapaikkapäätöksen jälkeen vähintään vuoden mittaisen oleskeluluvan saanut maahanmuuttaja voi hakea vuokrasopimukseen perustuvaa valtion tukemaa vuokra-asuntoa (ns. ara-asuntoa) normaalin hakuprosessin kautta. Turvapaikkapäätöksen jälkeen henkilö voi myös hakea asuntoa yksityisiltä vuokramarkkinoilta. Ely-keskusten kautta kuntaan osoitettuna eli kuntapaikoille tuleville maahanmuuttajille kunta järjestää asunnon. Oleskeluluvan saanut voi hankkia asunnon ja muuttaa kuntaan myös itsenäisesti.

Laukaan kunnassa suurin toimija vuokra-asuntomarkkinoilla on kunnan vuokraloyhtiö Laukaan Vuokrakodit Oy, jolla on 700 asuntoa. Muut toimijat vuokraavat asuntoja lähinnä erityisryhmille (vanhukset, nuoret, päihdeongelmaiset). Vuokra-asunnoista suurin osa (400 asuntoa) sijaitsee Laukaan kirkonkylän alueella ja loput Vihtavuorella, Lievestuoreella ja Leppävedellä.

Vuokra-asuntohakemuksia on saatavissa Laukaan Vuokrakotien toimistosta ja Kuntalan neuvonnasta (Laukaantie 14). Asuntohakemus löytyy tulostettavassa ja sähköisessä muodossa myös kunnan verkkosivuilta.

Ara-asuntojen asukkaiksi tulee säännösten mukaan ensisijaisesti valita kiireellisimmässä asunnontarpeessa olevat, vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijat. Asukasvalinnoissa pyritään huomioimaan hakijan toiveet ja pyritään tasapainoiseen asukasrakenteeseen eri asuinalueilla ja yksittäisissä vuokralojohteissa. Säännökset eivät ole esteenä maahanmuuttajien asuttamiselle. Apua ja tukea tarvitaan kuitenkin hakemusten ja sopimusten tekemisessä. Lisäksi kirjallisia, hakijan omankielisiä, ohjeita ja tulkkausapua tarvitaan asumisen käytänteiden opettelussa.

Laukaassa vuokra-asuntotilanne on melko hyvä. Oleskeluluvan saaneet, kuntaan muuttavat henkilöt ovat kunnan asukkaita ja käyttävät kunnallisia peruspalveluja, kuten kouluja, päivähoitoa ja sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Maahanmuuttajien kotoutumista edistää se, ettei heitä asuteta samoihin taloihin ja samoille asuinalueille, jolloin kanssakäyminen helposti rajoittuu vain muihin maahanmuuttajiin ja tutustuminen paikallisiin ihmisiin, tapoihin ja kieleen jää heikoksi vaan heitä pyritään sijoittamaan normaaliin asuntokantaan eri puolille kuntaa. Maahanmuuttajille pyritään jo alkuvaiheessa järjestämään heidän asumistarvettaan vastaava asunto. Yksin muuttavien tilanne on hankalampi, koska heille ei omaa asuntoa pystytä useinkaan järjestämään, vaan joskus joudutaan tarjoamaan ns. kimppa-asumista, jolloin muuttajien keskinäiset suhteet nousevat tärkeään rooliin kotoutumisessa.

Asuntojen varustamiseen kunnan vuokraloyhtiöllä ei ole mahdollisuuksia. Kalustamiseen ja sisustamiseen tarvitaan kunnan tai kolmannen sektorin apua esim. keräysten muodossa. Valtio osallistuu asumisen kustannuksiin korvaamalla esim. asuntojen tyhjänä oloa. Oleskeluluvan saaneiden asumiskustannukset katetaan ensisijaisesti asumistuella ja viime kädessä toimeentulotuella.

Asumisen sujuvuuden edellytyksenä on riittävä käytännön tuki arjen asioissa, tutustumisessa naapureihin, palvelujen käytössä ja liikkumisessa. Vuokralalon säännöt ja tavat tulee käydä tulkin välityksellä läpi muuttajien kanssa. Asukkaat tulee tutustuttaa konkreettisesti myös pesutupaan, saunaan, jätteiden lajitteluun jne. Asukkaille annetaan järjestyssäännöt ja vuokranantajien yhteystiedot heidän omalla kielellään. Tuki järjestetään joko kunnan tai paikallisen järjestön toimesta. Maahanmuuttaja-asukkaita ohjataan asumiseen liittyvissä asioissa olemaan yhteydessä suoraan vuokranantajaan tai sovittuun yhteyshenkilöön.

13. Vapaa-ajan palvelut

13.1.Liikuntapalvelut

Laukaan kunnalla on monipuoliset liikuntapalvelut. Kaikille avoimia lähiliikuntapaikkoja on eri puolella Laukaata. Lähiliikuntapaikkoja ovat mm. ulkoilureitit, urheilukentät ja ulkokuntoilusalit, tenniskentät, skeittiparkit sekä pumtrack-radat. Ne ovat vapaassa käytössä ja jos kentällä ei ole muita varauksia, ovat ne ilman erillistä varausta asiakkaille maksuttomia. Kunnan kuntosalit sijaitsevat jokaisessa taajamassa. Jokaisen kuntosaliasiakkaan on hankittava kuntosalille oikeuttava maksullinen kulkulätkä. Lisätietoa kuntosalilätkän hankkimisesta ja kuntosalien aukioloajoista löytyy kunnan verkkosivuilta ja tarpeen mukaan liikuntapaikkojen käytöstä järjestetään maahanmuuttajille ohjausta.

Matalan kynnyksen ohjattua liikuntaa järjestetään eri kohderyhmille ja maahanmuuttajille on suunnattu yksi viikoittainen ryhmä. Lisäksi kaikkiin erityisliikunnan ryhmiin maahanmuuttaja-asiakkaat ovat tervetulleita. Erityisliikuntaryhmät on suunnattu niille, joilla on erilaisista syistä vaikeuksia osallistua yleisesti saatavilla olevaan liikuntatoimintaan ja erityisesti kotoutumisen alkuvaiheessa maahanmuuttajat saattavat tarvita tukea ja ohjausta liikunnan aloittamiseen. Lisäksi maksuton yksilöllinen liikuntaneuvonta voi toimia apuna liikuntaharrastusta etsiessä ja tutustumisessa yleisesti tarjolla oleviin liikuntaryhmiin.

Koulupäivän yhteydessä järjestetään myös Harrastamisen Suomen mallin monipuolista maksutonta harrastustoimintaa, joihin kaikki lapset kielitaidosta riippumatta ovat tervetulleita. Lisätietoja eri koulujen harrastuksista saa omalta koululta.

13.2.Nuorisopalvelut

Laukaan vapaa-aikapalveluiden nuorisopalvelut tarjoavat matalan kynnyksen kohtaamisia ja turvallisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia nuorille. Laukaassa on neljä nuorisotilaa

- Laukaan keskusta, osoite: Jokiniementie 13, 41340 Laukaa (Laukaan HyPe)
- Vihtavuori, osoite: Koulutie 2, 41330 Vihtavuori (Liikuntahallin yläkerta)
- Leppävesi, osoite: Tiituspohjantie 50, 41310 Leppävesi
- Lievestuore, Lievestuoreen koulu, osoite: Laurinkyläntie 5. (Kulku C1-ovesta)

Nuorisotaloille voi tulla viettämään aikaa ystävien kanssa, tutustumaan uusiin ihmisiin, pelailemaan tai vaan oleskelemaan. Nuorisotalojen toimintaan voivat osallistua kaikki 10-17 –vuotiaat ja toiminta on maksutonta.

Nuorisotilatoiminnan tavoitteena on tukea nuorten vapaa-ajan toimintaa, päihteettömyyttä, lisätä nuorten aktiivista osallistumista ja tarjota nuorille turvallinen paikka vapaa-ajan viettämiseen. Maahanmuuttajanuoret huomioidaan toiminnassa ja tutustumista paikallisiin nuoriin tuetaan ja kannustetaan.

Nuorisotalotoimintaan kuuluvat nuorten illat, 5.–6.-luokkalaisten iltapäivät, nuorisokahvilat, tapahtumat ja vierailijat sekä joillakin taloilla bänditoimintaa. Ohjaajina toimivat nuoriso-ohjaajien lisäksi nuorisotilaohjaajat, jotka ovat täysi-ikäisiä nuorisoalan ammattilaisia.

13.2. Kulttuuripalvelut

Laukaan vapaa-aikapalveluiden kulttuuritoiminta järjestää yhteistyössä eri tahojen kanssa erilaisia tapahtumia. Laukaan kulttuuriohjelma on tehty ohjaamaan kulttuuripalveluiden toimintaa vuoteen 2030 asti ja siellä on huomioitu tasa-arvoinen kulttuuriin osallistuminen ja palveluiden saavutettavuus. Maahanmuuttajat huomioidaan kulttuuritoimintojen järjestämisessä ja niiden kehittämisessä. Erilaisista tapahtumista tiedotetaan tarvittaessa kohdennetusti maahanmuuttajille eri kanavien tai palveluiden kautta (esim. koulut, päiväkodit, vastaanotokeskus). Maahanmuuttajien monipuolinen tausta rikastaa myös paikallista kulttuuria ja yhteistyön tekeminen mahdollistaa eri kulttuurien kohtaamisen.

13.3. Kirjastopalvelut

Kirjaston tarjoamia palveluja, joissa maahanmuuttajat erityisesti huomioitu:

- Selkokiehset teokset ja sanomalehti
- Kirjoja on sekä lapsille että aikuisille, romaaneja ja tietokirjoja. Tietokirjoista esim. suomalaisuutta esittelevät kirjat: suomalaisia ilmiöitä, taiteilijoita, viihdetähtiä. Hankintatoiveita voi esittää tarpeen ja mielenkiinnon mukaan
- Siirtokokoelmapalvelu: kirjastoon voidaan tilata tarpeen mukaan lainaksi isommista kirjastoista erikielisiä kokoelmia, saatavilla on erikoisiakin kieliä
- e-lehtipalvelut, joiden kautta pääsee maksutta lukemaan satoja ulkomaisia lehtiä kirjaston tietokoneilla

13.3. Vattipaja - työpajatoiminta

Laukaan vattipajan työpajat toimivat Laukaassa ja Lievestuoreella. Laukaan työpajat ovat tunnettuja oppimisympäristöjä, joissa voi kartuttaa osaamistaan ja joissa voidaan todentaa asiakkaan ammatillinen osaaminen.

Vattipajalla on tavoitteena työnteon ja siihen liittyvän valmennuksen avulla parantaa yksilön valmiuksia hakeutua työhön tai koulutukseen. Työpajalla voi tehdä työtä palkkatuettuna, työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa tai pajan omalla sopimuksella. Vattipajan tehtävät jakautuvat eri palvelualueille: hoito- ja kunnossapito, korjaus, siivous, reitistöjen ylläpito, kiinteistöhoitolliset tehtävät, kuljetus, sekä muut mahdolliset tehtävät. Vattipaja pyörittää myös kunnan henkilöstön kahvilaa. Lisäksi graafisten mediapalveluiden kautta onnistuu tilata erilaisia kylttejä, painatuksia, teippauksia yms.

Vattipajan tiloissa toimii myös matalan kynnyksen Nuorten Starttivalmennus sekä JAMK:n kanssa yhteistyössä vedettävä pelialaan keskittyvä Pelaten duuniin! -hanke.

Vattipajalla työskentelee omavalmentajia, jotka auttavat ja tukevat työntekijöitä yksilöllisen suunnitelman mukaisesti.

14. Seurakunnan palvelut

Yhteystiedot:

Laukaan seurakunta; osoite: Arwidssonintie 15-17, 41340 Laukaa

virasto: p. 040 0821132

www.laukaasrk.fi

Kirkon maahanmuuttajatyön tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja osallisuutta kirkkoon ja suomalaiseen yhteiskuntaan. Kirkon keskeinen tehtävä on tarjota kristillisen seurakunnan osallisuutta ja seurakuntayhteyttä. Laukaan seurakunta tarjoaa tukea erilaisissa elämänvaiheissa sekä yksinäisille että perheellisille. Seurakuntalaisia rohkaistaan avoimuuteen maahanmuuttajia kohtaan ja rakentamaan etnisestä epäluulosta ja torjunnasta vapaata seurakuntaelämää.

Laukaan seurakunta tekee yhteistyötä ja järjestää toimintaa maahanmuuttajille kunnan muiden maahanmuuttajien parissa työskentelevien kanssa. Seurakunnan toiminta on maahanmuuttajille avointa. Seurakunnissa maahanmuuttajatyö kuuluu yleensä diakoniatyöntekijöiden vastuualueeseen. Sekä diakoniatyöntekijät että papit voivat antaa myös henkistä ja hengellistä tukea sitä tarvitseville. Diakoniatyön asiakkuuden määrittelee ihmisen tarve ja hätä eivät rotu, uskonto, sukupuoli tai muu seikka.

Laukaan seurakunta tarjoaa kotouttamiseen monenlaisia mahdollisuuksia päiväkerhoista ja avointen ovien tilaisuuksista jumalanpalveluksiin. Yleensä seurakunnan tilaisuudet ja toiminnot ovat avoinna kaikille riippumatta siitä, onko henkilö luterilainen tai edes kristitty. Seurakunnan tapahtumat löytyvät pääsääntöisesti seurakunnan internetsivuilta, facebookista sekä Laukaa-Konnevesi-lehdestä.

Laukaan seurakunta järjestää mm. seuraavan laista toimintaa ja tapahtumia, joissa on mahdollisuus tutustua paikallisiin ihmisiin:

- Päiväkerhot 3-5 -vuotiaille (kirkonkylä, Vehniä, Vihtavuori, Leppävesi, Lievestuore)
- Perhekerhot alle kouluikäisille lapsille vanhempineen
- Leiritoimintaa, lapsille, varhaisnuorille sekä nuorille, päihde- ja mielenterveyskuntoutujille, kehitysvammaisille, vanhuksille
- Nuortenillat eri taajamissa, retkiä, leirejä ja tapahtumia lapsille ja nuorille
- Näkö-kuulo vertaistukiryhmä, omaishoitajien ryhmä
- Ystävän Pysäkki – eläkeikäisten kohtaamispaikka

- Diakoniatyöntekijät: kotikäynnit ja vastaanotto kaikille avoin
- Erilaisille kohderyhmille tarkoitettuja tilaisuuksia ja virkistäytymispäiviä
- Jumalanpalvelukset
- Konsertit

Laukaassa toimivat myös Helluntaiseurakunta, Vapaaseurakunta ja Baptistiseurakunta

15. Vapaaehtois- ja järjestötoiminta

15.1. Punainen risti

Punainen Risti ja muut järjestöt kunnan apuna maahanmuuttajien kotouttamisessa

Punainen Risti tukee ja auttaa kuntaa periaatteittensa mukaisesti maahanmuuttajien kotouttamisessa yhteistyössä muiden vapaaehtoisjärjestöjen ja seurakunnan kanssa. Punaisen Ristin periaatteet ovat: inhimillisyys, tasapuolisuus, puolueettomuus, riippumattomuus, vapaaehtoisuus, yleismaailmallisuus ja ykseys. Punainen Risti on sitoutunut rasmin ja syrjinnän vastaiseen työhön ja edistää toiminnallaan moniarvoisuutta ja yhdenvertaisuutta. Tavoitteena on, että eri kulttuureista ja erilaisista oloista tulevat ihmiset tutustuvat toisiinsa ja kehittävät yhdessä kantalaukaalaisten kanssa monikulttuurista Laukaata.

Ystävätoiminnan avulla maahanmuuttajia tutustutetaan suomalaiseen kulttuuriin ja omaan uuteen kotikuntaansa. Koulutetut ystävät tutustuttavat maahanmuuttajia paikallisiin ihmisiin, opetellaan ja tehdään asioita yhdessä sekä opitaan selviämään arkipäivästä. Ystävätoiminta tukee myös maahanmuuttajien suomenkielen oppimista. Kansalaisopisto järjestää ystävätoiminnan kurssin, jonka tavoitteena on kouluttautua ystäväksi maahanmuuttajille.

Osasto järjestää joko yksin tai yhdessä muiden järjestöjen tai seurakunnan kanssa koulutusta maahanmuuttajien ystäville ja ystäväperheille. Myös koulujen oppilaita ja opettajia pyritään saamaan mukaan maahanmuuttajien ystäviksi.

Asumisapu: Punainen Risti auttaa tulijoita asettumaan uuteen kotiin järjestämällä tavara- ja vaatekeräyksiä sekä opastamalla tutustumaan asuinympäristöön, sen palveluihin ja ihmisiin.

Tiedottaminen: Punaisen Ristin edustaja käy kouluissa, muissa järjestöissä sekä yleisötilaisuuksissa kertomassa maahanmuutosta ja rasmin vastaisesta toiminnasta.

Mukaan osaston toimintaan: Maahanmuuttajia pyritään saamaan mukaan jäseniksi ja aktiivisiksi toimijoiksi Punaisen Ristin Laukaan osastoon sekä tukihenkilöiksi uusille maahanmuuttajille.

15.2. Vapaa-ajan yhdistykset ja järjestöt

Onnistunut kotoutuminen edellyttää suomen kielen osaamista mahdollisimman hyvin. Kielitaito kehittyy vain kieltä käyttämällä ja hyvän mahdollisuuden suomen kielen opetteluun tarjoaa osallistuminen erilaisten yhdistysten järjestämään toimintaan. Se on myös hyvä tapa tutustua paikallisiin ihmisiin ja suomalaiseen kulttuuriin.

Laukaan kunta tekee aktiivisesti yhteistyötä erilaisten yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Kunnan verkkosivuilta löytyy kootusti tietoa eri yhdistyksistä, osoitteesta: <https://www.laukaa.fi/yhdistykset/>

Lisäksi kunnan vapaa-aikapalvelut järjestävät useita liikuntaan ja hyvinvointiin liittyviä kohtaamisia, jossa on mukana erilaisia paikallisia järjestöjä liikunnan ja kulttuurin saralta. Ne ovat hyviä paikkoja päästä mukaan erilaisiin järjestötoimintoihin.

Ammattijärjestöt

Ammatti- ja/tai yrittäjäyhdistykseen kuulumisen ja näiden yhdistysten välittämä tieto on erityisen merkityksellistä maahanmuuttajan kannalta, koska niiden toiminnassa saa tärkeää tietoa suomalaisesta työelämästä ja toiminnasta.

16. Vastaanoton kustannusten korvaaminen kunnalle

Kunnat ovat kotoutumislain mukaisesti oikeutettuja valtion maksamiin korvauksiin kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Korvaukset on tarkoitettu pakolaisten ohjaukseen ja neuvontaan kunnassa sekä muuhun heidän kotoutumistaan tukevaan toimintaan. Lisäksi peruspalveluiden järjestämistä rahoitetaan valtionosuuksilla. Korvausten edellytyksenä on kotoutumislain mukaisesti tehty kunnan kotoutumishjelma ja ELY-keskusten kanssa tehty sopimus kuntaan osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä.

Kotoutumislain mukaisia korvauksia maksetaan pääsääntöisesti siitä alkaen, kun henkilölle on rekisteröity ensimmäinen kotikunta väestötietojärjestelmään. Poikkeuksellisesti korvausta voidaan maksaa oleskeluluvasta alkaen henkilöistä, jotka ovat saaneet tilapäisen oleskeluluvan maasta poistumisen estymisen tai ulkomaalaislain poissulkemislausekkeen soveltamisen vuoksi, eivätkä he saa kotikuntalain mukaista kotikuntaa sen jälkeen, kun he ovat saaneet oleskeluluvan.

Korvaukset jakautuvat laskennallisiin korvauksiin ja toteutuneiden kulujen mukaan maksettaviin korvauksiin. Kunnalle korvaukset maksaa ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava KEHA-keskus.

Korvattavat kustannukset:

- Laskennallinen korvaus ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämiseksi kunnissa

Laskennallista korvausta kunta saa jokaisesta vastaanotetusta henkilöstä seuraavasti:

- 7 vuotta täyttäneen henkilön osalta 1 955 euroa vuodessa ja
- Alle 7-vuotiaan henkilön osalta 6 503 euroa vuodessa.

Laskennallinen korvaus on jaettu 1.1.2023 alkaen kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Korvausaika on kiintiöpakolaisilla neljä vuotta ja turvapaikkamenettelyn kautta tulleista henkilöillä kolme vuotta.

- alkukartoituksen järjestäminen
- toimeentulotuki
- kiintiöpaikolaisten vastaanottoon varautumisen kustannukset
- tulkkaus- ja käännöspalvelut
- alaikäisenä ilman hoitajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
- paluumuuttoavustus
- entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin olevista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- sodissa vapaaehtoisina palvelleista henkilöistä aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- ihmiskaupan uhrille annettujen palveluiden ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaaminen
- Lisäksi korvataan todellisten kulujen mukaan: toimeentulotuen kustannukset kolmen vuoden ajan ensimmäisestä kotikuntamerkinnästä, sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannuksia, tulkkipalvelu, muita kotoutumiskustannuksia.

Kustannuksia korvataan kotoutumislain 2 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti seuraaville henkilöille:

- kansainvälistä suojelua saavista,
- yksilöllisen inhimillisen syyn ja maasta poistamisen estämisen perusteella oleskeluluvan saaneista sekä henkilöistä, joille on myönnetty oleskelulupa poissulkemislausekkeita sovellettaessa,

- erityisellä humanitaarisella perusteella tai kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseksi Suomeen otetuista henkilöistä,
- ihmiskaupan uhreista,
- tilapäistä suojelua saavista henkilöistä, joille on rekisteröity kotikunta
- edellä mainittujen henkilöiden perheenjäsenistä tai muista omaisista, jos henkilöillä on ollut perheside ennen näiden saapumista Suomeen

Lisäksi tiettyjä korvauksia myönnetään entisen Neuvostoliiton alueilta tulleiden ja Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden henkilöiden kustannuksista.

Kohderyhmään kuuluvat henkilöt huomioidaan myös valtionosuuksissa, joita kunnille maksetaan oppivelvollisuusikäisten maahanmuuttajalasten määrän mukaan. Lisäksi Työ- ja elinkeinohallinto rahoittaa kotoutumiskoulutusta ja opetushallinto valmistavaa opetusta. Myös erilaisia hankerahoituksia on mahdollista hakea kotouttamisen ja kotoutumisen edistämiseksi.

Vastaanoton ja kotouttamisen maksuliikennettä hoitavat ELY-keskukset. Kunnat voivat hakea korvauksia neljännesvuosittain ja takautuvasti kahden vuoden ajalta.

17. Tiedottaminen

Tehokas tiedottaminen maahanmuuttajille on tärkeä asia kotoutumisen onnistumisen kannalta. Siksi maahanmuuttoa koskevaa materiaalia kunnan ja kunnan alueen palveluista tulee olla helposti saatavilla. Tietoa eri palveluista tarjotaan pääasiassa englanniksi kunnan verkkosivuilla ja käteen jaettavaan materiaalin muodossa. Jos kuntaan on tullut suuri ryhmä tiettyä kieliryhmää edustavia henkilöitä, heille voidaan kohdennetusti tarjota materiaalia heidän omalle kielelleen käännettynä, esim. käteen jaettavaan materiaalin muodossa, mikäli heidän kielitaitonsa sitä vaatii. Käännöstyö suoritetaan ostopalveluna ja sisällöstä vastaa kunta.

Tiedonkulun varmistaminen on tärkeää senkin vuoksi, ettei maahanmuuttaja -asiakkaille anneta virheellisiä ja ristiriitaisia ohjeita. Ulkoisella tiedottamisella pyritään asiallisten tietojen antamiseen medialle ja sen kautta vaikutetaan myönteisesti myös kuntalaisten asenteisiin maahanmuuttajia kohtaan. Tiedotusvälineillä ja erilaisilla tapahtumilla on tärkeä rooli asenneilmapiirin muokkauksessa. Kertomuksia maahanmuuttajien taustoista ja onnistuneista kotoutumisista on myös hyvä välittää paikkakunnalla asuville.

Ulkoisen tiedottaminen maahanmuuttaja-asioista tapahtuu kunnan verkkosivuilla, tiedotteilla eri tiedotusvälineissä ja erilaisia tilaisuuksia järjestämällä. Tiedotteiden avulla voidaan täsmällisesti kertoa Laukaan kunnassa tapahtuvista maahanmuuttaja-asioista. Tiedotteet julkaistaan kunnan verkkosivuilla ja lähetetään paikalliselle Laukaa-Konnevesi-lehdelle julkaistavaksi sekä tarvittaessa Keskisuomalainen-lehteen, YLE:n paikallisuutistoimitukseen ja tarvittaviin muihin alueen tiedotusvälineisiin. Erilaisten tapahtumien markkinoinnissa voidaan käyttää hyväksi Laukaan kunnan Facebook-sivuja. Sisäisellä tiedottamisella kunnan henkilöstö ja päättäjät voidaan pitää ajan tasalla kunnan maahanmuuttaja-asioissa. Sisäistä tiedotusta voidaan suorittaa tiedon jakamisella intranetin ja sähköpostin välityksellä ja tarpeen tullen voidaan järjestää tiedotustilaisuuksia sisäisille sidosryhmille. Kunnan moniammatillinen kotoutumistyöryhmä kokoontuu säännöllisesti, jolloin tiedonkulku kotoutumisen edistämisen asioissa palvelualueiden välillä on sujuvaa.

18. Toimenpiteet kotoutumisen edistämisessä

1. Monialainen kotoutumistyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Kotoutumistyöryhmä arvioi kotoutumisohjelman toteutumista. Työryhmän edustajat: Kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, hallintojohtaja, perusopetuksen suunnittelija, työllisyyden palvelupäällikkö, kotoutumisen edistämisestä vastaava koordinaattori + asiantuntijat
2. Kunnan palvelut suunnitellaan maahanmuuttajille soveltuviksi ja niistä viestitään maahanmuuttajille
3. Järjestöjä ja yhdistyksiä tiedotetaan kotoutumisen edistämisestä sekä järjestöyhteistyötä kehitetään myös kotoutumisen näkökulmasta

19. Kotoutumisohjelman seuranta ja päivitys

Laukaan kotoutumisohjelma on valmisteltu vuodelle 2024, eikä nelivuotiskaudeksi, kuten kotoutumislaisissa ohjeistetaan. Kotoutumislaki uudistuu vuonna 2025 ja se tulee sisältämään myös kunnille uusia velvoitteita. Vuoden 2025 alusta ohjelma voi olla osa kunnan muuta strategista ohjelmaa, esim. hyvinvointisuunnitelmaa. Lakiuudistuksen myötä myös kuntien tehtävät kotoutumisen edistämisessä muuttuvat jonkin verran, joten ohjelman sisältö tulee muuttumaan. Jatkossa kotoutumisohjelmassa on kirjattu mm. kunnan palvelut alkuvaiheen kotoutumisessa (sis. mm. monikielisen yhteiskuntaorientaation toteuttaminen, asiakkaan palvelutarpeen tekeminen, kotoutumiskoulutuksen järjestäminen, kielitaidon päättötestauksen toteuttaminen).

Laukaan kunnan kotoutumisohjelma päivitetään seuraavaksi syksyllä 2024. Silloin päivitettävä ohjelma tulee olemaan voimassa 1.1.2025 alkaen. Uudessa ohjelmassa huomioidaan lakiuudistus, ajankohtaiset valtakunnalliset linjaukset ja suositukset sekä paikalliset päivitystarpeet.

Kunnassa toimii monialainen kotoutumisen työryhmä, joka on Ukrainasta tulleiden tilapäistä suojelua saavien suuren määrän vuoksi kokoontunut joka toinen viikko syksystä 2022 lähtien. Työryhmään kuuluu kunnanjohtaja, sivistysjohtaja, hallintojohtaja, työllisyyden palvelupäällikkö, perusopetuksen suunnittelija ja maahanmuutosta vastaava koordinaattori sekä mukana on myös Laukaan vastaanottokeskuksen edustus.

Työryhmä jatkaa toimintaansa ja kokoontuu säännöllisesti käsittelemään kotoutumisen edistämisen asioita ja arvioi kotoutumisohjelman toimenpiteiden toteutumista. Maahanmuutosta ja kotoutumisen edistämisestä vastaava koordinaattori esittelee ryhmälle ajankohtaisia kotoutumisen edistämisen asioita ja osallistuu maakunnallisiin ja valtakunnallisiin yhteistyöverkostoihin. Tarvittaessa työryhmään kutsutaan asiantuntijoita tai muita henkilöitä.